

Nota reserves en voorzieningen

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
2. Algemeen kader	6
2.1. Begrippen	6
2.2. Functies van het eigen vermogen	8
2.3. Ontwikkelingen	8
3. Stand van zaken en uitgangspunten reserves en voorzieningen gemeente Dalfsen	9
3.1. Stand van zaken reserves en voorzieningen	9
3.2. Uitgangspunten reserves en voorzieningen	9
3.2.1. Algemeen	9
3.2.2. Te hanteren uitgangspunten	9
3.2.3. Omvang algemene reserves in relatie tot risico's	10
4. Beschrijvingen en voorstellen ten aanzien van reserves en voorzieningen	12
4.1. Beschrijving van reserves en voorzieningen	12
4.2. Voorstellen ten aanzien van reserves en voorzieningen	13
Bijlagen:	
1. Beschrijving van reserves en voorzieningen en voorstellen met betrekking tot het toekomstig gebruik	16
2. Overzicht geraamde reserves en voorzieningen begroting 2007	37
3. Uitgangspunten nota reserves en voorzieningen 2003	41

1. Inleiding

In de raad van 25 oktober 2004 is de financiële verordening ex artikel 212 van de gemeentewet vastgesteld. In artikel 11 van deze verordening is bepaald dat het college ten minste eenmaal in de vier jaar de raad een (bijgestelde) nota reserves en voorzieningen aanbiedt. De huidige nota reserves en voorzieningen is op 26 mei 2003 door de raad vastgesteld.

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. In dit besluit zijn regels opgenomen met betrekking tot het reserve-, en voorzieningen beleid.

In het collegeprogramma 2006-2010 staat met betrekking tot de reserves en voorzieningen vermeld: "Voor onvoorziene uitgaven houden wij de reserves op een acceptabel niveau. Eind 2006 zullen wij de nota reserves en voorzieningen evalueren."

In hoofdstuk 2 van deze nota wordt eerst ingegaan op het algemene kader: de theorie en de voorschriften uit wet- en regelgeving. Ook komen in dit hoofdstuk de functies van het eigen vermogen aan de orde. Hierna volgt in hoofdstuk 3 de stand van zaken en de algemene uitgangspunten. In hoofdstuk 4 worden voorstellen ten aanzien van het gebruik van reserves/voorzieningen en opheffing en herschikking van reserves en voorzieningen gedaan.

2. Algemeen kader

2.1. Begrippen

Reserves

In artikel 43 van het BBV is gedefinieerd wanneer sprake is van reserves en welke reserves er worden onderscheiden. Dit artikel luidt als volgt:

“1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- a. de algemene reserve;
- b. bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
- c. overige bestemmingsreserves.

2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.”

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te besteden (al kan de raad aan bepaalde reserves een bestemming geven).

Gezien het verbod op netto activeren - het in mindering brengen van bestemmingsreserves op activa met een economisch nut - dient bij de bestemmingsreserves rekening gehouden te worden met het onderscheid tussen bestemmingsreserves die nog open staan en bestemmingsreserves die aangehouden worden voor de dekking van kapitaallasten van activa die reeds in bezit zijn van de gemeente. Het veranderen van de bestemming van deze laatste categorie bestemmingsreserves heeft immers gevolgen voor de exploitatie.

Voorzieningen

In artikel 44 van het BBV is gedefinieerd wanneer sprake is van voorzieningen. Dit artikel luidt als volgt:

“1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.”

Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren verplichtingen of risico's.

Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of risico. Mutaties in voorzieningen wegens toevoegingen of door vrijval, vloeien dus uitsluitend voort uit het aanpassen aan een nieuw noodzakelijk niveau. De overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Toevoegingen aan voorzieningen komen als last in de begroting en de rekening van baten en lasten. De aanwending van de voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn wettelijk niet toegestaan (art. 45 BBV).

Indien een verplichting of risico niet is te kwantificeren, dan dient hiervan melding te worden gemaakt in de risicoparagraaf.

Stille reserves

Naast de algemene reserve en de bestemmingsreserves kent een gemeente ook nog de stille reserves.

Van een stille reserve is sprake, wanneer de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde.

In artikel 76, 2° lid, van het BBV is bepaald dat alle activa, waar voor 31 december 2003 reserves op in mindering zijn gebracht op de waarde volgens de op 31 december 2003 aanwezige boekwaarde voor de rest van de periode worden afgeschreven.

Deze overgangsbepaling is in het BBV opgenomen omdat het teveel werk zou zijn en ook te arbitrair om de waarde van alle activa waar voor 31 december 2003 reserves op in mindering zijn gebracht, te corrigeren.

De stille reserves kunnen onderdeel uitmaken van de weerstandscapaciteit. Het betreft dan de stille reserves van activa met een economisch nut die snel te verkopen te zijn, of waarvoor expliciet al een besluit tot verkoop is genomen. In dit laatste geval kan in de paragraaf weerstandsvermogen inzicht gegeven worden in het verschil tussen de boekwaarde en de verwachte verkoopprijs. Het spreekt voor zich om gebouwen die voor het normaal functioneren van de gemeente nodig zijn, niet te betrekken bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Paragraaf weerstandsvermogen (risicoparagraaf)

Er doen zich ook risico's voor, die nog niet zo concreet zijn dat er al een bestemmingsreserve of een voorziening voor kan worden gevormd. Op basis van artikel 11 BBV dient de paragraaf weerstandsvermogen ten minste te bevatten een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. De algemene reserve vormt met name een buffer voor het opvangen van de risico's.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit het totaal van de op de balans staande reserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. Het saldo van de rekening van baten en lasten moet namelijk afzonderlijk op de balans worden opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Over de aard van het eigen vermogen van overheden bestaan veel misverstanden. Het is geen fysieke pot met geld zoals wel eens wordt gedacht. Het eigen vermogen op de balans is in feite een boekhoudkundige restpost. Eerst wordt de waarde van de bezittingen (activa) bepaald. Daarvan worden de schulden en de voorzieningen afgetrokken en wat er overblijft is het eigen vermogen. De hoogte van het eigen vermogen is dus mede afhankelijk van de waardering van de vaste activa.

Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen bestaat uit het totaal van de van derden geleende bedragen en de voorzieningen.

Bespaarde rente

Door het vormen van reserves en voorzieningen wordt vermogen afgezonderd. Door de reserves en voorzieningen te gebruiken als financieringsmiddel wordt rente bespaard, die anders betaald had moeten worden voor het aantrekken van vreemd vermogen (leningen). Omdat aan alle investeringen rente wordt toegerekend, komt deze bespaarde rente (over de reserves en voorzieningen) feitelijk beschikbaar. Over het totale vermogen (eigen en vreemd vermogen) wordt dus rente berekend.

Voor wat betreft de rente over de "eigen financieringsmiddelen" bestaat in principe de keus:

- deze rente toe te voegen aan de reserve (aan voorzieningen mag geen rente worden toegevoegd), of
- deze rente ten gunste te laten komen aan de exploitatie (de rekening van baten en lasten).

Aanwending van de rente voor structurele exploitatie-uitgaven is echter niet gewenst. Op het moment dat de reserve wordt besteed voor het doel, waarvoor zij was gevormd, ontstaat er dan namelijk een dekkingsprobleem. De reserve is dan niet meer beschikbaar voor de "interne financiering". In feite betekent dit dat de reserve geblokkeerd is. Tot het bedrag dat over de reserves en voorzieningen wordt beschikt, vervallen de eigen financieringsmiddelen en moeten deze vervangen worden door vreemde financieringsmiddelen (geldleningen). Vreemde financieringsmiddelen kosten altijd geld, er moet immers rente betaald worden aan de geldschieters.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat om die elementen, waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld, die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

2.2. Functies van het eigen vermogen

Bij de financiering van vaste activa hebben gemeenten in principe de keus uit eigen of vreemd vermogen. Op korte termijn is er in de praktijk vaak niet veel keus. Gemeenten kunnen geen aandelen uitgeven om zo eigen vermogen aan te trekken. Het eigen vermogen moet in de loop der jaren worden opgebouwd door overschotten op de rekening van baten en lasten toe te voegen aan de reserves of via de begroting bedragen in de reserves te storten. Ook kan een gemeente rente bijschrijven op het eigen vermogen. Een andere mogelijkheid om eigen middelen vrij te maken, is door boekwinsten te realiseren op verkoop van vaste activa. Overigens moet er wel specifiek besluitvorming plaats vinden over het toevoegen van boekwinsten aan het eigen vermogen.

Door genoemde methoden kan op langere termijn de omvang van het eigen vermogen worden beïnvloed. Gemeenten kunnen op korte termijn wel gemakkelijk vreemd vermogen opnemen (lenen).

Zowel vreemd vermogen als eigen vermogen kan dus worden gebruikt voor de financiering van activa (investeringen). Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (de wet FIDO) moeten de kapitaaluitgaven worden gefinancierd met langlopende middelen. Dit kan in de vorm van eigen (reserves) of vreemd vermogen (langlopende geldleningen).

Naast de financieringsfunctie geldt dat voor reserves en voorzieningen ook nog de volgende functies kunnen worden genoemd:

- a. de bufferfunctie
- b. de bestedingsfunctie
- c. de inkomensfunctie

De bufferfunctie

De bufferfunctie is de belangrijkste functie van het eigen vermogen van overheidslichamen. Met name de algemene reserve dient als buffer om in bepaalde (onvoorziene) omstandigheden te kunnen worden ingezet om risico's af te dekken. Dit geldt in feite ook voor reserves met een risicomotief en voor de meeste voorzieningen.

De bestedingsfunctie

Een gemeente heeft de mogelijkheid geld te sparen om het vervolgens uit te geven. Als de bestemming van een reserve uiteindelijk incidentele uitgaven betreft, spreekt men van een reserve met een bestedingsfunctie.

De inkomensfunctie

Door het gebruiken van reserves en voorzieningen voor de financiering, wordt op aan derden te betalen rente bespaard. Via de rente-omslag wordt aan alle investeringen rente toegerekend. Voor het gebruik van reserves en voorzieningen komt op deze wijze bespaarde rente beschikbaar. Deze rentebaar kan worden beschouwd als inkomen, als de rente binnen de exploitatie (rekening van baten en lasten) wordt gebruikt als dekkingsmiddel.

Voor een verdere toelichting op het onderwerp "bespaarde rente" wordt ook verwezen naar paragraaf 2.1.

2.3. Ontwikkelingen

Het ministerie van BZK heeft plannen om het BBV op een aantal punten te wijzigen. De belangrijkste wijzigingen betreffen de verwerking van de specifieke uitkeringen. Het BBV bepaalt nu dat het niet bestede deel van een specifieke uitkering aan een (art.44.2) voorziening moet worden toegevoegd (zie hiervoor op blz.6). Als de wijzigingen doorgaan, moeten niet bestede middelen die in een volgend begrotingsjaar gebruikt worden als vooruitontvangst worden verwerkt. Het is de bedoeling dat de wijzigingen per begrotingsjaar 2008 ingaan.

3. Stand van zaken en uitgangspunten reserves en voorzieningen gemeente Dalfsen

3.1. Stand van zaken reserves en voorzieningen

In de bijlagen bij de programmabegroting 2007 zijn alle reserves en voorzieningen van de gemeente Dalfsen opgenomen. Het overzicht van reserves en voorzieningen begroting 2007 is in bijlage 2 van deze nota opgenomen. In totaal zijn er 34 algemene en bestemmingsreserves (exclusief onderwijs en grondexploitatie), 1 reserve met betrekking tot het onderwijs, 5 reserves en voorzieningen op het gebied van grondexploitatie en 10 voorzieningen. In totaal bedraagt de begrote omvang van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2006 € 65.681.591.

3.2. Uitgangspunten reserves en voorzieningen

3.2.1. Algemeen

Voordat in deze nota de afzonderlijke reserves en voorzieningen aan de orde komen, dienen eerst de uitgangspunten vastgesteld te worden voor de wijze waarop met reserves en voorzieningen wordt omgegaan. In bijlage 3 zijn de uitgangspunten weergegeven die gehanteerd zijn bij de nota reserves en voorzieningen 2003.

De basis zoals deze is neergelegd in de nota 2003 kan voor een aantal punten gehandhaafd worden daar deze nog actueel zijn. Wijzigingen ten opzichte van 2003 zijn met name:

- er mag op grond van de Begrotingsvoorschriften geen rente meer aan de voorzieningen worden toegevoegd, wat voor ons op zich geen wijziging is daar deze gedragslijn al uitgangspunt was in de nota 2003. Wanneer een voorziening niet op peil is zal deze ten laste van de exploitatie moeten worden aangevuld. Een voorstel hiertoe zal zo nodig aan de raad worden gedaan bij de voor-, of najaarsrapportage.
- aan bestemmingsreserves die dienen voor dekking van de kapitaallasten van investeringen met economisch nut (op dit moment gemeentehuis en brandweerkazerne) wordt niet langer als rente toegevoegd het inflatiepercentage maar het percentage dat ook gehanteerd wordt bij de kapitaallasten (onderdeel rente) voor de betreffende investering op het moment van de beschikbaarstelling van het krediet. Dit percentage wordt jaarlijks vastgesteld bij de uitgangspunten voor de begroting. Voor 2007 wordt hiervoor 5% gehanteerd.
- de omvang van de minimaal aan te houden algemene reserves (zie hierna bij 3.2.3).
- het aanhouden van een bandbreedte bij de algemene reserves om te voorkomen dat bij "geringe" afwijkingen van de minimale omvang van deze reserves deze aangevuld c.q. afgeroomd moeten worden (zie hierna bij 3.2.3).

3.2.2. Te hanteren uitgangspunten

1. **Een duidelijke en overzichtelijke indeling van de reserves en voorzieningen.** Dit betekent onder andere dat het aantal reserves en voorzieningen beperkt blijft tot de hoogst noodzakelijke. Reserves en voorzieningen dienen onderbouwd te worden. De doelstelling dient helder te zijn, de noodzakelijke omvang alsmede de wijze (en omvang) van stortingen en beschikkingen. Indien er teveel potjes ontstaan (en tot een te grote omvang), bestaat het gevaar dat er onnodig beslag wordt gelegd op gemeenschapsgelden.
2. **Instellen nieuwe reserves en voorzieningen.** Indien zich de noodzaak voordoet nieuwe reserves en voorzieningen in te stellen, gebeurt dit bij besluit van de gemeenteraad. Het budgetrecht ligt namelijk bij de gemeenteraad.
3. **Toevoeging en aanwending reserves.** In de begroting wordt een zo reëel mogelijk beeld gegeven van de toevoegingen en beschikkingen over de reserves in een bepaald jaar. Nieuwe toevoegingen en onttrekkingen worden in principe alleen via tussentijdse rapportages (in de huidige situatie: de voorjaarsnota en de najaarsnota) tot stand gebracht. Toevoeging en aanwending van reserves gebeurt bij besluit van de gemeenteraad.
4. **Toevoeging en aanwending voorzieningen.** Zoals in hoofdstuk 2 al is vermeld, moet een voorziening de omvang hebben van de betreffende verplichting (of risico). De voeding van de voorzieningen vindt plaats via de exploitatie, maar de onttrekkingen geschieden rechtstreeks ten laste van de voorziening. Vanuit dit startpunt is duidelijk dat toevoegingen aan voorzieningen in ieder geval een besluit van de gemeenteraad vereisen (normaal gesproken via de begroting of een wijziging daarop).

5. Het reservebeleid dient regelmatig te worden geëvalueerd. Dit dient in ieder geval te gebeuren aan het begin van een nieuwe raadsperiode. Ook tussentijds kan hiertoe aanleiding bestaan (bijvoorbeeld door aanpassing van regelgeving). Bij de jaarlijkse begroting en in de jaarrekening wordt verder aandacht besteed aan het reservebeleid. Dit gebeurt in ieder geval al in de paragraaf "weerstandsvormogen". Verder kan van jaar tot jaar bekeken worden in hoeverre het wenselijk of zelfs noodzakelijk is over te gaan tot vorming van een bestemmingsreserve voor een bepaald doel of tot gehele of gedeeltelijke opheffing van bepaalde bestemmingsreserves.

6. Rentebeleid.

Het is van belang voor het gebruik van eigen vermogen (reserves) en voorzieningen rente te berekenen. Indien dit niet gebeurt, zijn de reserves en voorzieningen in feite geblokkeerd en niet vrij aanwendbaar. Op het moment dat er beschikt zou worden over de reserves en voorzieningen ontstaat er dan namelijk een "gat" in de begroting.

Jaarlijks wordt bij het opmaken van de uitgangspunten voor de begroting het rentepercentage vastgesteld voor de bespaarde rente over reserves en voorzieningen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de gemiddelde rente van langlopende geldleningen (looptijd 25 jaar).

Met het vaststellen dat er rente wordt berekend voor het gebruik van reserves en voorzieningen zijn we er echter nog niet. Ook moet besloten worden, wat de bestemming is van deze rente. In het verlengde van wat hierboven is vermeld ten aanzien van geblokkeerde reserves en voorzieningen en het gat in de begroting dat hierbij kan ontstaan, is het van belang de rente in principe niet voor structurele uitgaven in te zetten.

Het volgende (bestaande) beleid kan gecontinueerd worden:

- a. rente over bestemmingsreserves (m.u.v. die voor dekking kapitaallasten), algemene reserve en de voorzieningen wordt toegevoegd aan de algemene reserve (tenzij anders is vermeld bij de beschrijving van de bedoelde reserve), voorzover het rentepercentage boven het inflatiepercentage ligt. Aan de bedoelde reserves vindt rente toevoeging tot het inflatiepercentage plaats. Bij de voorzieningen gebeurt dit alleen als de voorziening niet op peil is.
- b. Van de algemene reserve wordt in 2007 nog € 85.564 van de rente ten gunste van de exploitatie gebracht. Dit bedrag wordt tot en met 2010 met € 28.522 per jaar afgebouwd.
- c. In paragraaf 3.2.3. van deze notitie wordt een voorstel gedaan ten aanzien van de omvang van de algemene reserves (algemene dienst en grondexploitatie). Indien de daar genoemde grens van de algemene reserve (algemene dienst) is bereikt zijn de aan deze reserve toe te voegen rentebedragen beschikbaar voor incidentele uitgaven. Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting bezien, hoe deze bedragen aangewend worden.
- d. Rente over de algemene reserve grondexploitatie en de voorzieningen grondexploitatie wordt toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Rente over de reserve dorpsuitleg wordt tot het inflatiepercentage toegevoegd aan deze reserve, het restant aan de algemene reserve grondexploitatie.

3.2.3. Omvang algemene reserves in relatie tot risico's

In paragraaf 2.1. en paragraaf 2.2. is vanuit de theorie aangegeven wat onder weerstandscapaciteit en weerstandsvormogen wordt verstaan. Weerstandsvormogen is in feite de koppeling tussen de (nog niet afgedekte) risico's en de mogelijkheden die er zijn om deze af te dekken.

In de risicoparagraaf bij de begroting 2007 wordt in algemene zin ingegaan op de risico's die de gemeente loopt.

Bij het weerstandsvormogen spelen de algemene reserves een belangrijke rol. De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en eventuele tekorten bij de jaarrekening. Overigens heeft in de praktijk de algemene reserve in onze situatie ook de functie van een reserve voor het uitvoeren van incidentele zaken.

Het rijk en de provincie Overijssel hanteren geen voorschriften omtrent de noodzakelijke hoogte van een dergelijke buffer. Ook zijn er geen algemene rekenmethoden, waarmee de noodzakelijke omvang van het weerstandsvormogen of een algemene reserve kan worden bepaald. Wel zijn er in het land enkele benaderingswijzen om dit probleem op te lossen:

- een koppeling met de algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- een normbedrag per woonruimte of per inwoner;
- een percentage van de totale omzet van de gemeente.

Meest voor de hand liggend is echter aansluiting te zoeken bij de totale omzet van de gemeente. Dit was ook uitgangspunt in 2003. In gemeenten worden percentages van 10 tot 20% van de omzet als noodzakelijke omvang van de buffer gezien, afhankelijk van het risicoprofiel van de gemeente.

Wij achten het verder nog steeds zinvol onderscheid te maken in de "algemene" exploitatie van de gemeente en de grondexploitatie. Bij grondexploitatie dient dan gedacht te worden aan ontwikkeling van gebieden op basis van een bestemmingsplan door aankoop, bewerking en verkoop van grond ten behoeve van particuliere woningbouw of vestiging van bedrijven.

Bij grondexploitatie ligt het minder voor de hand de aan te houden buffer voor risico's te koppelen aan de jaarlijkse omzet. Risico's bij grondexploitatie houden veel meer verband met de aanwezige voorraden (boekwaarden van gronden) en in de toekomst nog te maken kosten dan met jaarlijkse omzetten.

Algemene reserve (algemene dienst)

Indien gekeken wordt naar het risicoprofiel, ligt de start bij de onderwerpen die genoemd zijn in de paragraaf weerstandsvermogen. Wij zijn van mening dat voor de gemeente Dalfsen geen sprake is van een bijzonder risicoprofiel in vergelijking met gemeenten van vergelijkbare omvang.

Wij stellen voor in deze raadsperiode (tot en met 2010) het percentage van 10 aan te houden. Dit betekent dat bij het zakken onder dit niveau, aanvulling dient plaats te vinden en bij het overschrijden van dit niveau overschotten en meevallers (bijvoorbeeld) kunnen worden aangewend voor incidentele uitgaven.

Om niet elk jaar een andere omvang van de algemene reserve te hoeven bepalen, wordt uit praktische overwegingen uitgegaan van het gemiddelde van de meerjarenramingen 2007 – 2010.

Afgerond leidt dit bij de genoemde 10% tot een grens van € 3,5 miljoen.

Voorgesteld wordt dit bedrag te hanteren in de huidige raadsperiode tot en met 2010. Daarnaast wordt voorgesteld het verschil tussen de beschikbare algemene reserve

(€ 5.074.000 –incl.beslaglegging-) en het gewenste bedrag voor de algemene reserve (€ 3.500.000)

oftewel € 1.574.000 te betrekken bij de besluitvorming ten aanzien van de nota reserves en voorzieningen.

Algemene reserve (grondexploitatie)

Aangezien de in 2003 (zie bijlage 3) genoemde regels voor de omvang van het noodzakelijk geachte weerstandsvermogen pragmatisch en eenvoudig te hanteren zijn, stellen wij voor deze, met uitzondering van het percentage, ook voor de raadsperiode tot en met 2010 te blijven hanteren.

- Onderhanden werken (in exploitatie genomen gronden): 12,5 % van de (volgens de exploitatieprognoses) per complex (op enig moment) verwachte maximale positieve boekwaarde. In deze nota wordt voor deze berekening uitgegaan van de boekwaarde van het complex per eind 2005 (jaarrekening 2005) vermeerderd met 50% van de nog te maken kosten.
- Overige gronden (gronden zonder kostprijsberekening en overige percelen): 12,5 % van de boekwaarde. Afwijkingen zijn mogelijk op basis van hogere risico's of omvangrijke ingenomen grondpositie, met (stellige) voornemens voor toekomstige exploitatie.
- Voorzieningen voor verwachte verliezen: deze worden op de boekwaarde van de gronden in mindering gebracht.

Voornoemde 12,5 % is gebaseerd op 2½ jaar rente van 5%.

Berekening op basis van de hiervoor weergegeven uitgangspunten en gebaseerd op de cijfers uit het jaarverslag en de jaarrekening 2005:

Boekwaarde onderhanden werk (blz. 98 jaarverslag)	€ 10.592.000
Boekwaarde gronden zonder kostprijsberekening (blz. 97 jaarverslag)	€ 9.328.000
Nog te maken kosten 50% van € 29.992.000 (blz. 98 jaarverslag)	€ 14.996.000
Verliesvoorziening complexen (blz. 106 jaarverslag)	<u>€ - 1.227.000</u>
Totaal	€ 33.689.000

De hiervoor berekende benadering van de maximale boekwaarde is de boekwaarde, verhoogd met de helft van de nog te maken kosten. Dit ter compensatie van het niet rekening houden met de opbrengsten. De voorziening verwachte verliezen betreft de getroffen voorziening voor een verwacht nadelig saldo op de complexen Posthoornweg, Centrumplan Lemelerveld en Eshuis.

Wanneer van de aldus verkregen benadering van de maximale boekwaarde 12,5 % wordt genomen dient de algemene reserve grondexploitatie € 4,2 miljoen te bedragen. Eind 2005 bedroeg de algemene reserve grondexploitatie € 5.921.775 (incl. rentetoevoeging 2006), waarop een beslag rust van € 220.000 in verband met brandweerkazerne Nieuwleusen, zodat per saldo € 5,7 miljoen beschikbaar is als weerstandsvermogen ten behoeve van de grondexploitatie.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt, dat in het voorgaand overzicht geen rekening is gehouden met het per saldo in de toekomst verwachte voordelige exploitatieresultaat van de in exploitatie genomen gronden, geraamd op € 11,2 miljoen (blz. 98 jaarverslag). Deze winst wordt de komende jaren naar verwachting gerealiseerd.

Zodra nieuwe woningbouwplannen en industrieterreinen in ontwikkeling worden genomen, zal er overigens ook rekening moeten worden gehouden met de verwachte kosten van deze complexen om de toename van risico's tot uitdrukking te brengen.

Resumerend wordt voorgesteld de benodigde algemene reserve voor de grondexploitatie per eind 2005 te bepalen op € 4,2 miljoen. Voorgesteld wordt het verschil tussen de beschikbare algemene reserve (€ 5.701.000 – incl. beslaglegging -) en het gewenste bedrag voor de algemene reserve (€ 4.200.000) oftewel € 1.501.000 te betrekken bij de besluitvorming ten aanzien van de nota reserves en voorzieningen. Verder stellen wij voor in de komende jaren de noodzakelijke omvang van de algemene reserve voor grondexploitatie overeenkomstig de hiervoor beschreven methode te bepalen. Verschillen tussen de werkelijk aanwezige reserve en de gewenste reserve worden verrekend met de algemene reserve (algemene dienst) van de gemeente, rekening houdende met het aanhouden van een bandbreedte (zie hierna). Er worden geen (rechtstreekse) claims op de algemene reserve grondexploitatie gelegd, die geen relatie hebben met de grondexploitatie.

Bandbreedte

Het aanhouden en het toepassen van het genoemde percentage voor de algemene reserve grondexploitatie zou kunnen betekenen dat jaarlijks geringe bedragen overgeheveld zouden moeten worden tussen de beide algemene reserves. Om dit te voorkomen wordt voorgesteld te werken met een bandbreedte van 5% naar boven en naar beneden. Blijft de komende 4 jaren de gewenste omvang van de algemene reserve grondexploitatie op basis van de hiervoor weergegeven berekening binnen de bandbreedte van 5% dan behoeft er geen verrekening plaats te vinden tussen de beide algemene reserves. Wordt binnen de periode van 4 jaren de bandbreedte van 5% overschreden dan vindt afroeping/aanvulling plaats tot het bedrag inclusief de bandbreedte.

Deze bandbreedte kan ook gehanteerd worden voor de algemene reserve van de algemene dienst. In dit laatste geval kan het 'overschot' ingezet worden voor incidentele zaken. Voorstel is telkens bij het begin van de periode waarvoor de nota geldt uit te gaan van de hiervoor genoemde berekeningen voor de omvang van de algemene reserves. Op dat moment kunnen dan ook voorstellen worden gedaan een bestemming te geven aan het "overschot" of een voorstel hoe "tekorten" aan te vullen. Bij een bandbreedte van 5% is sprake bij de beide algemene reserves van een bedrag van ongeveer € 1,7 miljoen.

4. Beschrijvingen en voorstellen ten aanzien van reserves en voorzieningen.

4.1. Beschrijving van reserves en voorzieningen.

In bijlage 1 worden de huidige reserves beschreven. Tevens worden voorstellen gedaan met betrekking tot het toekomstig gebruik van de reserves.

De genoemde saldi betreffen de stand per 1 januari 2006, inclusief de rentebijdrage 2006 en het rekeningssaldo 2005. De saldi zijn gebaseerd op de jaarrekening 2005. Daarnaast zijn de zogenaamde "beslagen" aangegeven, die nog op de reserves rusten. Hierbij is rekening gehouden met:

- nog lopende kredieten van 2005 en eerdere jaren;
- geraamde beschikkingen over de reserves (of stortingen in de reserves) door middel van de vastgestelde begrotingen 2005 en 2006 en de gevolgen voor de komende jaren op de reserves vanuit de voorjaarsnota 2006.
- in het investeringsplan 2006 en 2007 (jaarschijf 2006 en 2007) opgenomen beschikkingen.

Er is bewust voor gekozen aansluiting te zoeken bij de jaarrekening 2005, omdat dit de laatste jaarrekening is, die door de gemeenteraad is vastgesteld. Over de cijfers van de jaarrekening 2006 kan pas medio 2007

beschikt worden. Overigens geeft de gevolgde methode van geraamde beschikkingen en stortingen een goede indicatie van de werkelijke saldi op het moment van uitbrengen van deze nota.

4.2. Voorstellen ten aanzien van de reserves en voorzieningen.

Voor de uitgebreide beschrijving van de doelstelling, stortingen, beschikkingen en bijzonderheden voor de afzonderlijke reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 1.

Hierna wordt aangegeven voor welke reserves besloten wordt tot opheffing, herschikking van bedragen of samenvoeging.

Op te heffen reserves.

Voorgesteld wordt de volgende reserves op te heffen en het aangegeven saldo te betrekken bij de besluitvorming ten aanzien van de nota reserves en voorzieningen:

Reserve of voorziening	Beschikbaar saldo (€)
Afkoopsom aandelen nv GAZO	2.722.681
Reserve woonwagenstandplaatsen	5.268
Totaal	2.727.949

De reserve afkoopsom aandelen nv GAZO is feitelijk een geblokkeerde reserve daar op de exploitatie rekening gehouden wordt met een bedrag van € 68.067 als inkomst (2,5% van de reserve).

Voorgesteld wordt de raming op de exploitatie in 4 jaar af te bouwen ingaande 2007 met een bedrag van € 17.017 per jaar zodat deze reserve in 2011 geheel vrij is.

Samenvoegen c.q. overheveling van reserves/voorzieningen.

Voorgesteld wordt de volgende reserves/voorzieningen samen te voegen, of over te hevelen naar andere reserves/voorzieningen.

Oude reserve/voorziening	Samenvoegen tot/over te hevelen naar:
Deel in algemene reserve (€ 43.206 mbt Leader+)	Overhevelen naar reserve plattelandsontwikkeling.
Egalisatiereserve Wet Werk en Bijstand, Egalisatiereserve WVG en Reserve inburgering nieuwkomers	Samenvoegen tot één reserve Maatschappelijke dienstverlening.
Reserve afkoopsom onderhoud graven en Reserve afkoopsom alijdurend onderhoud graven	Reserve begraafplaats Welsum

De bespaarde rente van de reserves afkoopsommen onderhoud graven en alijdurend onderhoud van graven van totaal € 10.616 per jaar komt ten gunste van de exploitatie, waardoor er feitelijk sprake is van een geblokkeerde reserve.

Voorgesteld wordt de raming op de exploitatie in 4 jaar af te bouwen ingaande 2007 met een bedrag van € 2.654 per jaar zodat deze reserve in 2011 geheel vrij is. Een ander aspect wat indirect meespeelt is het feit dat de bespaarde rente een onderdeel uitmaakte van het kostendekkingspercentage van de begraafplaatsen (ongeveer 4% van de totale kosten).

Verder wordt verwezen naar de hierna bij de reserve gegeven toelichting (blz.27).

Reserves/voorzieningen waar van de besluitvorming wordt betrokken bij nog op te stellen nota's of te verwachten ontwikkelingen.

In de komende jaren worden de volgende reserves betrokken bij besluitvormingen, zodat nu geen verdere voorstellen worden gedaan over deze reserves. Hierbij wordt ook verwezen naar de beschrijvingen van deze reserves in bijlage 1.

Reserve of voorziening	Reden
Reserve parkeerfonds	Wacht op te ontwikkelen beleid voor te betalen bijdragen bij de ontheffing van de verplichting tot het aanleggen van parkeergelegenheid. De planning is in 2007 hiervoor beleid te ontwikkelen.
Reserve WMO (Wavingelden)	Bij rb.van 27-2-2006 is besloten het restant van de beschikbare middelen te parkeren tot de volgende raadsperiode 2010-2014.
Reserve privatisering zwembaden	Momenteel loopt er een onderzoek naar privatisering zwembad De Meule in Nieuwleusen.
Reserve maatschappelijke dienstverlening	Deze nieuwe reserve wordt gevormd uit de egaliseriereserves WWB en WVG en de reserve inburgering nieuwkomers. Zodra meer zicht is op de effecten van de invoering van de Wmo kan de maximaal nodige omvang van deze reserve worden bepaald.
Reserve rioleringen	Voor 2007 staat het vaststellen van een integraal waterplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan op het programma. Hierbij wordt ook de hoogte en de inzet van deze reserve betrokken.
Reserve decentralisatie huisvesting onderwijs	In 2007 wordt de definitieve balans opgemaakt van de operatie aanbrenge voorzieningen aan de scholen in het kader van arbo- en brandveiligheid. Dan wordt ook een voorstel gedaan ten aanzien van de bestemming van het restant van deze reserve.
Reserve dorpsuitleg	In 2007 wordt een uitwerking gemaakt van het begrip bovenwijkse voorziening. Daarbij zal ook worden meegenomen de aanwending van deze reserve.
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	In 2008 wordt er een totaalvisie opgesteld omtrent de dan nog in bezit van de gemeente zijnde gebouwen. Hierbij wordt ook betrokken de noodzakelijke omvang van deze voorziening en de omvang van de jaarlijkse dotatie.

Bestemming van het bedrag dat door herschikking/opheffing beschikbaar komt.

Door opheffing van reserves en voorzieningen en herschikking van bedragen komen onderstaande bedragen beschikbaar. In 2007 komt niet het volledige bedrag ineens beschikbaar in verband met het feit dat van één reserve de rente ten gunste van de exploitatie komt (zie hiervoor bij op te heffen reserves)

	Totaal	2007	2008	2009	2010
- opheffing reserves	2.727.949	685.938	680.670	680.670	680.670
- herschikking reserves	0				
- van algemene reserve alg.dienst	1.574.000	1.574.000			
- van algemene reserve grondexpl.	1.501.000	1.501.000			
Totaal	5.802.949	3.760.938	680.670	680.670	680.670

Daarnaast moet nog een bestemming worden gegeven aan het nog beschikbaar zijnde gedeelte van de rente van de algemene reserve voor incidentele aanwending. Op bladzijde 10 van de programmabegroting 2007 is dit bedrag gecijferd op € 805.000.

Ook is voor incidentele aanwending met ingang van 2007 een bedrag beschikbaar van jaarlijks € 152.233 vanuit de reserve verkoop aandelen Vitens (gedurende 15 jaar).

Resumerend voorstel:

- a. een definitief besluit nemen om € 805.000 uit het nog beschikbare deel van de rente van de algemene reserve aan te wenden en hierbij tevens mee te nemen het bedrag van € 152.233 (verkoop aandelen Vitens).
- b. uit opheffing en herschikking van reserves komt € 5.802.949 vrij, waaraan een bestemming kan worden gegeven. Dit staat nog los van het te verwachten voordelig saldo rekening 2006.
- c. in totaliteit is sprake van een bedrag van € 6.760.182 (zie hiervoor a+b). Voorgesteld wordt:
 - een bedrag van afgerond € 1.320.000 toe te voegen aan de egalisatie reserve wegen (zie hierna bij de toelichting op deze reserve op blz.21);
 - het restant van € 5.440.182 mee te nemen in de voorjaarsrapportage 2007 wanneer ook het concept-investeringsplan 2008-2011 wordt vastgesteld. Voorshands zou het restant als basis kunnen dienen voor een "bestemmingsreserve grote projecten". Deze reserve kan dan ingezet worden voor bijvoorbeeld een aantal "p.m. posten" in het investeringsplan 2007-2010 als ook "p.m posten" die nog voorkomen in het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP). Onder andere kunnen de volgende p.m. posten" worden genoemd: herinrichting diverse sportparken, kantoorinrichting nieuw gemeentehuis, het brede school concept, rijwielpaden, de aansluiting N348 in Lemelerveld en het verbreden van diverse wegprofielen (GVVP).
- d. in de staat van reserves en voorzieningen binnen de bestemmingsreserves een duidelijke splitsing aan te geven tussen "geblokkeerde" bestemmingsreserves die gevormd zijn voor dekking van kapitaallasten (t.b.v. investeringen met economisch nut) en overige bestemmingsreserves.
- e. als percentage van de rentetoevoeging aan de bestemmingsreserves, die gevormd zijn voor de dekking van de kapitaallasten van investeringen met economisch nut, aanhouden hetzelfde percentage dat ook wordt gehanteerd bij de kapitaallasten (onderdeel rente) voor de betreffende investering op het moment van het beschikbaar stellen van het krediet. Overigens is hiertoe al door de raad besloten bij het beschikbaar stellen van de betreffende investeringskredieten.
- f. het vorige punt e. betekent wel dat de omvang van de bespaarde rente die wordt toegevoegd aan de algemene reserve lager zal zijn, wat indirect weer een gevolg heeft voor het aanwenden van de rente van de algemene reserve voor incidentele zaken.
- g. de effecten van het opheffen van de reserve afkoopsom aandelen nv GAZO en herbestemmen reserve afkoopsom (altijddurend) onderhoud graven verwerken in de meerjarenbegroting. Periode 2007 t/m 2010 oplopend van € 19.671 in 2007 tot € 78.683 in 2010.
- h. in deze nota is nog niet meegenomen het instellen van een plattelandfonds in het kader van de "Rood voor Rood" regeling (rb 30-10-2006). Hier komt in 2007 nader advies over.

Bijlagen:

1. Beschrijving van reserves en voorzieningen en voorstellen met betrekking tot het toekomstig gebruik
2. Overzicht van reserves en voorzieningen begroting 2007
3. Uitgangspunten nota reserves en voorzieningen 2003

Bijlage 1: Beschrijving van reserves en voorzieningen en voorstellen met betrekking tot het toekomstig gebruik.

In dit hoofdstuk worden de huidige reserves beschreven. De beschrijving van het doel is het doel dat is genoemd in de nota reserves en voorzieningen 2003. Waar nodig wordt een voorstel gedaan met betrekking tot het toekomstig gebruik van de reserve.

De genoemde saldi betreffen de stand per 1 januari 2006, inclusief de rentebijbeschrijving 2006. De saldi zijn gebaseerd op de jaarrekening 2005. Daarnaast zijn de zogenaamde "beslagen" aangegeven, die nog op de reserves rusten. Hierbij is rekening gehouden met:

- nog lopende kredieten van 2005 en eerdere jaren;
- geraamde beschikkingen over de reserves (of stortingen in de reserves) door middel van de vastgestelde begrotingen 2005 en 2006, alsmede de wijzigingen op deze begrotingen die tot en met de raadsvergadering van 25 september 2006 zijn vastgesteld;
- in het investeringsplan 2006 en 2007 (jaarschijf 2006 en 2007) opgenomen beschikkingen.

Indien bij de beslagen een minteken is opgenomen, betekent dit per saldo dat nog een toevoeging aan de reserve wordt geraamd.

Algemene reserve.

Algemene reserve	Stand per 1 januari 2006: € 8.242.990 (incl.rek.saldo 2005 van € 1.395.131) Beslagen: € 3.283.602
Beschrijving doel : Reserve voor echt onvoorziene uitgaven en het afdekken van risico's.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging
Stortingen:	Rekeningsaldi, rente over reserves conform de uitgangspunten opgenomen in paragraaf 3.2 van de nota reserves en voorzieningen.
Beschikkingen:	Overeenkomstig de doelstelling, alsmede het afdekken van eventuele tekorten bij de jaarrekening.
Bijzonderheden:	<ul style="list-style-type: none">- Voor de grenzen ten aanzien van de omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar paragraaf 3.2.3 van de nota reserves en voorzieningen.- In het bedrag van beslagen zijn nog enkele posten opgenomen die betrekking hebben op investeringen e.d. die geheel zijn afgewikkeld. Het gaat om een totaal bedrag van € 114.825. Voorgesteld wordt deze beslagen te laten vervallen, waardoor het totaal van de beslagen komt op € 3.168.777.

Bestemmingsreserves.

Reserve gemeentelijke huisvesting	Stand per 1 januari 2006: € 12.162.781 Beslagen: €
Beschrijving doel : Dekking van de kapitaallasten nieuwbouw gemeentehuis.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging
Stortingen:	<p>In de raadsvergadering van 17 december 2001 is besloten de (afnemende) incidentele rente opbrengsten van de verstrekte geldlening aan de Woonstichting de Vechthorst te doteren in de reserve gemeentelijke huisvesting. Dat betekent dat er tot en met 2024 jaarlijks nog bedragen in de reserve gestort worden. Daarnaast neemt de reserve toe door de volgende oorzaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tot en met 2007 worden de niet meer benodigde dotaties aan de voorziening onderhoud gebouwen voor het oude gemeentehuis gestort in de reserve gemeentelijke huisvesting (vanaf 2006 per jaar circa € 102.000); - overeenkomstig de in 2003 vastgestelde nota reserves en voorzieningen wordt aan de reserve rente toegevoegd tot het inflatiepercentage (in 2006: 1,8%). <p>Om de reserve voldoende van omvang te laten zijn, om het totale investeringsbedrag van € 16.000.000 (rb.27-6-05) en de rentekosten tijdens de bouw op te kunnen vangen, is aanvullend het volgende besloten:</p> <p>vanaf 2008 niet alleen de rente tot het inflatiepercentage toe te voegen aan de reserve gemeentelijke huisvesting, maar de volledige rente over de reserve. Gebaseerd op de begrotingsuitgangspunten voor 2006 en 2007 gaat het hierbij om een percentage van 5. Conform de nota reserves en voorzieningen wordt de rente over bestemmingsreserves voor zover die boven het inflatiepercentage ligt, toegevoegd aan de algemene reserve. Vanaf 2008 wordt hierop dan voor de reserve gemeentelijke huisvesting een uitzondering gemaakt. (zie ook paragraaf 3.2.1 van de nota reserves en voorzieningen)</p>
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: voor toekomstige investeringen in huisvesting van het gemeentelijk apparaat.
Bijzonderheden:	<p>Door de incidentele rente opbrengsten geldlening Vechthorst zal deze reserve tot en met 2024 nog met € 4.692.045 toenemen en met € 521.847 (tot en met 2007) vanuit het restant van de reserve voorziening desintegratiekosten.</p> <p>Uiteindelijk zal de stand van de reserve gelijk zijn aan de definitieve stichtingskosten van de nieuwbouw gemeentehuis.</p> <p>Opgemerkt wordt dat na de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis de (kapitaal)lasten van de investering bruto in de begroting zichtbaar blijven. Overeenkomstig het besluit begroting en verantwoording en de vastgestelde nota "waardering en afschrijving vaste activa" is het namelijk niet toegestaan bij investeringen met een economisch nut (zoals het gemeentehuis) reserves rechtstreeks in mindering te brengen op de investering. Dat betekent dat op de investering voor de nieuwbouw van het gemeentehuis afgeschreven moet worden volgens de afschrijvingstermijnen uit de nota "waardering en afschrijving vaste activa" en dat daartegenover beschikkingen over de reserve plaatsvinden. De reserve gemeentelijke huisvesting blijft daarom ook al die jaren zichtbaar op de balans van de gemeente, maar gezien de noodzakelijke inzet voor het opvangen van de kapitaallasten is er daarbij wel sprake van een geblokkeerde reserve.</p>

Reserve brandweerkazerne en gemeentewerf Nieuwleusen	Stand per 1 januari 2006: € 0 Beslagen: € - 1.520.000
Beschrijving doel : De reserve inzetten voor dekking kapitaallasten.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging.
Stortingen:	Vanaf 2007 niet alleen de rente tot het inflatiepercentage toe te voegen aan de reserve gemeentelijke huisvesting, maar de volledige rente over de reserve (rb.11-7-2005). Gebaseerd op de begrotingsuitgangspunten voor 2006 en 2007 gaat het hierbij om een percentage van 5. Conform de nota reserves en voorzieningen wordt de rente over bestemmingsreserves voor zover die boven het inflatiepercentage ligt, toegevoegd aan de algemene reserve. Vanaf 2007 wordt hierop dan voor de reserve brandweerkazerne en gemeentewerf Nieuwleusen een uitzondering gemaakt. (zie ook par. 3.2.1 van de nota reserves en voorzieningen) Opgemerkt wordt dat na de ingebruikname van de brandweerkazerne en gemeentewerf Nieuwleusen de (kapitaal)lasten van de investering bruto in de begroting zichtbaar blijven. Overeenkomstig het besluit begroting en verantwoording en de vastgestelde nota "waardering en afschrijving vaste activa" is het namelijk niet toegestaan bij investeringen met een economisch nut (zoals de kazerne) reserves rechtstreeks in mindering te brengen op de investering. Dat betekent dat op de investering voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne en gemeentewerf Nieuwleusen afgeschreven moet worden volgens de afschrijvingstermijnen uit de nota "waardering en afschrijving vaste activa" en dat daartegenover beschikkingen over de reserve plaatsvinden. De reserve brandweerkazerne blijft daarom ook al die jaren zichtbaar op de balans van de gemeente, maar gezien de noodzakelijke inzet voor het opvangen van de kapitaallasten is er daarbij wel sprake van een geblokkeerde reserve.
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel voor dekking van de kapitaallasten van de brandweerkazerne.
Opmerkingen:	De raad heeft op 11 juli 2005 een totaal krediet van € 1.900.000 beschikbaar gesteld voor de bouw. Voor de dekking van de lasten met betrekking tot een investeringsbedrag van € 1.520.000 is deze reserve gevormd. De lasten van het restant van de investering komen ten laste van de exploitatie.

Reserve ziekte- en ongevalrisico.	Stand per 1 januari 2006: € 69.348 Beslagen: €
Beschrijving doel : Vervanging bij (langdurige) ziekte van personeel. Voeding vindt plaats door jaarlijks 2,5% van de salarissen aan de reserve toe te voegen.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Vervanging bij (langdurige) ziekte van personeel.
Stortingen:	Jaarlijks bij de begroting 2,5% van de salarissen. Daarnaast wordt de ontvangen WAO vergoeding van het UWV voor langdurige ziektegevallen ook in deze reserve gestort.
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve. Bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Over het verloop van de reserve wordt de gemeenteraad bij de jaarrekening geïnformeerd.
Opmerkingen:	Bij de ombuigingsoperatie in 2004 (voorjaarsnota 2004) is besloten de wachttijd bij vervanging wegens ziekte te verlengen van 2 naar 4 weken en het percentage van de jaarlijkse storting te verlagen van 3 naar 2,5. Het is door enkele langdurige ziektegevallen moeilijk gebleken binnen het budget voldoende vervanging te kunnen regelen. Ook is vervanging door externe inhuur relatief vrij kostbaar. Desondanks wordt voorgesteld de jaarlijkse storting van 2,5% van de salarissen te continueren, ook vanwege recente afspraken met bedrijven waarvan personeel wordt ingehuurd.

Reserve automatisering.	Stand per 1 januari 2006: € 207.163 Beslagen: € 121.296.
Beschrijving doel : De reserve inzetten voor nog te realiseren investeringen voor automatisering.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging.
Stortingen:	De investeringen voor automatisering worden jaarlijks op het investeringsplan opgenomen en daarmee komen de kapitaallasten ten laste van de begroting. Jaarlijkse stortingen vinden niet plaats.
Beschikkingen:	Het restant van deze reserve kan ingezet worden bij nog te realiseren investeringen voor automatisering.
Opmerkingen:	

Reserve organisatie-ontwikkeling	Stand per 1 januari 2006: € 215.640 Beslagen: € 231.663
Beschrijving oorspronkelijk doel etc.: De reserve is bij de najaarsrapportage 2001 in het leven geroepen, om extra gelden beschikbaar te hebben om de organisatie verder te ontwikkelen. Vanuit het rekeningsaldo 2002 is eveneens een bedrag aan deze reserve toegevoegd.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
<ul style="list-style-type: none"> - De beschreven doelstelling bij de instelling van de reserve houdt in principe een tijdelijkheid in. Vanuit de begroting is t/m 2007 een beslag gelegd op deze reserve. - Na realisering van de beslagleggingen kan deze reserve vervallen. 	

Reserve flexibele beloning (FPU)	Stand per 1 januari 2006: € 31.260 Beslagen: € 12.500
Beschrijving oorspronkelijk doel etc.: Op grond van de CAO 1999-2000 is in de afgelopen jaren 0,1% van de loonsom gereserveerd om beleid te ontwikkelen waarin het gebruik van de FPU-Gemeenten zou worden beïnvloed. Doel van het beleid was om medewerkers te stimuleren dan wel te weerhouden om een beroep te doen op de regeling FPU Gemeenten	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Bij de laatste CAO (2005-2007) is de FPU-Gemeenten komen te vervallen, hierdoor valt deze ruimte vrij. De onderhandelingspartijen adviseren de 0,1%, die vrijvalt, in te zetten in het kader van leeftijdsbewust personeelsbeleid. Voorgesteld wordt dan ook deze reservering jaarlijks te continueren en samen met de opgebouwde reserve in te zetten voor het te ontwikkelen leeftijdsbewust personeelsbeleid.	

Reserve plattelandontwikkeling.	Stand per 1 januari 2006: € 188.410 Beslagen: € 109.034 (deze reserve) en binnen algemene reserve € 43.206
Beschrijving oorspronkelijk doel etc.: De reserve is tot stand gekomen door bestemming van rekeningsaldi, met als doelstelling de aanpak van de specifieke plattelandproblematiek.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Duurzame ontwikkeling platteland, stimulering experimentele projecten.
Stortingen:	Geen reguliere jaarlijkse stortingen. Eventueel incidenteel door de gemeenteraad aan te wijzen stortingen.
Beschikkingen:	Ten behoeve van de jaarlijkse projecten voor uitvoering gebiedsgerichte ontwikkeling die via het investeringsplan worden opgevoerd.
Bijzonderheden:	In de begroting t/m 2006 zijn de jaarlijkse projectgelden (€ 41.386) voor het programma Leader+ opgenomen. Met ingang van 2004 worden deze kosten ten laste van de reserve plattelandontwikkeling gebracht. In 2002 en 2003 werden deze kosten ten laste van de algemene reserve gebracht. Binnen de algemene reserve ligt er nog een beslag van € 43.206. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen van de algemene reserve naar deze reserve. Het programma Leader + loopt tot en met 2006.

Reserve parkeerbonds	Stand per 1 januari 2006: € 19.661 Beslagen: € 0
Beschrijving oorspronkelijk doel etc.: In deze reserve zijn bijdragen gestort van particulieren, die ontheven zijn van de verplichting tot het aanleggen van een parkeergelegenheid.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
In de Bouwverordening 2006 (art 2.5.30, lid 1) is bepaald dat als de omvang of de bestemming van een gebouw daartoe aanleiding geeft, voor het parkeren of stallen van auto's voldoende ruimte moet zijn aangebracht in, op of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw hoort. Burgemeester en wethouders kunnen van deze bepaling ontheffing verlenen (art. 2.5.30, lid 4): <ul style="list-style-type: none"> a. als het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of b. voor zover op andere wijze in de nodige parkeer- of stallingruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien. <p>Het gemeentelijk beleid is op basis van bovengenoemd artikel er dan ook op gericht om zoveel mogelijk op eigen terrein te laten parkeren. Niet in alle gevallen is dit echter mogelijk. Een vrijstelling van de hoofdregel dat op eigen terrein in voldoende mate in parkeergelegenheid wordt voorzien, leidt tot de vraag hoe de kosten van de op openbaar terrein aangelegde parkeerplaatsen kunnen worden verhaald. Uit jurisprudentie blijkt dat in het algemeen moet worden aangenomen dat een bestuursorgaan de mogelijkheid heeft door middel van een financiële voorwaarde tot betaling van een tegemoetkoming of compensatie te verplichten, zij het onder een aantal voorwaarden. Voor onze gemeente is nog geen beleid ontwikkeld voor te betalen bijdragen bij de ontheffing van de verplichting tot het aanleggen van de parkeergelegenheid. In 2007 wordt hiervoor beleid ontwikkeld. Voorgesteld wordt in afwachting hiervan de reserve in stand te houden.</p>	

Egalisatiereserve wegen	Stand per 1 januari 2006: € 4.913.513 Beslagen: € 4.913.513
Beschrijving doel : Bij de voorjaarsnota 2004 is de systematiek rond de financiering van wegenonderhoud gewijzigd. Dit is ook als zodanig verwerkt in de Wegennota 2004. Besloten is het geactiveerde onderhoud van wegen vervroegd af te schrijven en het groot onderhoud van wegen weer ten laste van de jaarlijkse exploitatie te brengen. Naast een dotatie ineens in 2004 zou vanuit de algemene reserve jaarlijks een bedrag overgeheveld worden naar de egalisatiereserve van € 500.000, waarna in 2008 de hoogte van deze reserve weg zou kunnen vallen tegen de boekwaarde van het geactiveerde onderhoud. In 2005 is besloten het bedrag van € 500.000 voor het sluitend maken van de exploitatie van de (meerjaren)begroting met € 100.000 te verlagen gedurende 4 jaar. Dit hield al in dat reserve en boekwaarde in 2008 niet aan elkaar gelijk zou kunnen zijn. Daarnaast is bij de berekening in 2004 ervan uitgegaan dat aan de reserve een percentage van 5% (uitgangspunt begroting) zou worden toegevoegd, terwijl op basis van de nota reserves en voorzieningen 2003 vastgelegd is dat aan bestemmingsreserves enkel het inflatiepercentage wordt toegevoegd. Dit heeft tot gevolg gehad dat er aanzienlijk minder aan de egalisatiereserve wegen is toegevoegd dan oorspronkelijk was berekend. Gelet hierop wordt nu voorgesteld vanuit de reserves vrijkomende bedragen een bedrag van € 1.320.000 toe te voegen aan deze reserve. Hiermee wordt bereikt dat in 2007 de egalisatiereserve gelijk is aan de boekwaarde van het geactiveerde onderhoud en een en ander tegen elkaar kan wegvallen. Bijkomend voordeel is dat de bedragen die anders overgeheveld moeten worden van de algemene reserve dan kunnen vervallen en ingezet kunnen worden in de komende jaren voor incidentele zaken.	
Bijzonderheden : Deze reserve kan vervallen, zodra het hiervoor genoemde is gerealiseerd.	

Reserve reconstructie Burg. Backxlaan Zuid	Stand per 1 januari 2006: € 34.838 Beslagen: € 10.880
Beschrijving doel : Bij de nota reserves en voorzieningen 2003 is besloten deze reserve op te heffen na afsluiting van het krediet voor de herinrichting en een eventueel resterend saldo toe te voegen aan de algemene reserve.	
Bijzonderheden : De definitieve herinrichting wacht op het gereed zijn van het Masterplan Grote Markt in Nieuwleusen. Het hiervoor genoemde bij de beschrijving van het doel is nog steeds van kracht.	

Reserve rijwielpaden	Stand per 1 januari 2006: € 31.520 Beslagen: € 0
Beschrijving oorspronkelijk doel : Investeren van (nieuw) aan te leggen rijwielpaden hieruit te bekostigen.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Uitvoering van in het GVVP opgenomen fietspaden.
Stortingen:	Niet van toepassing.
Beschikkingen:	Door de gemeenteraad te bepalen bij de vaststelling van het investeringsprogramma.

Reserve afkoopsom aandelen nv GAZO		Stand per 1 januari 2006: € 2.722.681 Beslagen: € 2.722.681
Beschrijving oorspronkelijk doel : Verkoopopbrengst verkochte aandelen. De opbrengst is gereserveerd en de reserve is tot en met 2004 extern belegd. Vanaf 2005 is deze reserve betrokken bij de interne financiering. In de exploitatie (product 4914000 Geldleningen en uitzettingen) wordt rekening gehouden met een opbrengst van 2,5% (€ 68.067).		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Geen specifiek doel. Reserve wordt gebruikt voor het genereren van inkomsten voor de exploitatie.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Niet van toepassing.	
Bijzonderheden:	De reserve kan worden opgeheven, waarbij wel rekening moet worden gehouden met de geraamde opbrengst in de meerjarenbegroting binnen de exploitatie.	

Reserve WMO (Wavingelden)		Stand per 1 januari 2006: € 7.451.772 Beslagen: € 4.710.112
Beschrijving oorspronkelijk doel etc.: Deze reserve is gevormd vanuit de verkoopopbrengst aandelen WMO (Wavin). Bij raadsbesluit van 27 februari 2006 is aan een deel van de opbrengst een bestemming gegeven. Ten aanzien van het restant van de beschikbare middelen is besloten deze in principe te parkeren tot de volgende raadsperiode 2010-2014.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Financieren van diverse projecten.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Besteding:	Door de gemeenteraad aan te wijzen investeringen.	

Reserve verkoop preferente aandelen Vitens N.V.		Stand per 1 januari 2006: € 0 Beslagen: - € 2.283.500
Beschrijving oorspronkelijk doel : In de raadsvergadering van 31 oktober 2005 is de gemeenteraad geïnformeerd over de conversie van de preferente aandelen Vitens NV in een achtergestelde geldlening. De daadwerkelijke conversie heeft plaats gevonden per 1 januari 2006. In feite ontvangt de gemeente Dalfsen € 2.283.500 als verkoopopbrengst, welk bedrag Vitens tegelijkertijd weer terugontvangt als achtergestelde geldlening. De achtergestelde geldlening wordt vanaf 2007 in 15 jaarlijkse termijnen afgelost. Bij de najaarsrapportage 2005 is besloten de verkoopopbrengst te storten in een bestemmingsreserve en vanaf 2007 gedurende 15 jaar jaarlijks 1/15 ^e deel van de verkoopopbrengst (oftewel € 152.233) te besteden voor incidentele zaken.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Aanwenden van de reserve voor incidentele zaken.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Ingaande 2007 1/15 ^e (€ 152.233) ten behoeve van incidentele zaken.	
Bijzonderheden:	Bij de najaarsrapportage 2005 is aangegeven dat besluitvorming over de aanwending van de reserve voor incidentele zaken jaarlijks plaats kan vinden bij de behandeling van de begroting. Aan deze reserve wordt geen rente toegevoegd.	

Reserve herstructurering openbaar groen		Stand per 1 januari 2006: € 126.385 Beslagen: € 44.773
Beschrijving doel : Renovatie/herstructurering van openbaar groen. 50% van de opbrengst van de verkoop van openbaar groen wordt in deze reserve gestort (het restant van de opbrengst in de algemene reserve).		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Renovatie/herstructurering openbaar groen.	
Stortingen:	Opbrengst (volledig na aftrek van eventuele boekwaarden) van snippergroen.	
Beschikkingen:	Uit te voeren projecten in het kader van het groenstructuurplan. Door de gemeenteraad vast te stellen bij het jaarlijkse investeringsplan bij de begroting.	
Bijzonderheden:	Het groenstructuurplan Dalfsen is in de gemeenteraadsvergadering van 26 november 2001 vastgesteld. Dit plan wordt in 2010 geactualiseerd. De bovenbedoelde beslispunten ten aanzien van o.a. stortingen in en beschikkingen over de reserve herstructurering openbaar groen zijn in het groenstructuurplan opgenomen.	

Reserve beeldende kunst		Stand per 1 januari 2006: € 187.166 Beslagen: € 51.410
Beschrijving doel : De reserve wordt gevoed met € 0,70 per m2 verkochte bouwgrond. De doelstelling van de reserve is het realiseren van beeldende kunst binnen de gemeente.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Realisatie van beeldende kunst.	
Stortingen:	€ 0,70 per m2 verkochte bouwgrond (woningbouw en industrieterrein) Zie ook de Cultuurnota 2005 – 2007.	
Besteding:	Door de gemeenteraad aan te wijzen investeringen overeenkomstig de doelstelling. Daarnaast worden de jaarlijkse kosten (€ 1.200) van de kunstcommissie ten laste van deze reserve gebracht.	

Reserve privatisering zwembaden.		Stand per 1 januari 2006: € 212.483 Beslagen: € 18.284
Beschrijving doel : De reserve is gevormd vanuit in 2002 en 2003 terugontvangen btw over investeringen in de vernieuwing van de zwembaden in Dalfsen en Nieuwleusen.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Reserve betrekken bij privatiseringsonderzoeken.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Afhankelijk van uitkomsten privatiseringsonderzoeken wordt de raad voorgesteld een definitieve bestemming te geven.	
Bijzonderheden	Momenteel loopt er een onderzoek naar privatisering zwembad De Meule in Nieuwleusen.	

Egalisatiereserve WVG	Stand per 1 januari 2006: € 456.425 Beslagen: € 0.
Beschrijving oorspronkelijk doel : Egalisatiereserve voor de uitvoering van de taken in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	In principe behoren jaarlijkse budgetten die in de begroting opgenomen worden voldoende te zijn voor het beleid dat wordt voorgestaan. De WVG-uitgaven zijn vrij nauwkeurig te bepalen mede door het ingezette beleid van de afgelopen jaren. Fluctuaties kunnen echter niet voorkomen worden. De WVG gaat onderdeel uitmaken van de Wmo De noodzaak voor het aanhouden van een egalisatiereserve is feitelijk niet meer aanwezig. Voorgesteld wordt deze reserve te herdefiniëren in een reserve maatschappelijke dienstverlening. (zie ook hierna bij de reserve WWB).
Stortingen:	Niet van toepassing.
Beschikkingen:	Voor het afdekken van overschrijding van de hierboven genoemde jaarlijkse budgetten.
Bijzonderheden:	Verwezen wordt naar het voorstel t.a.v. het toekomstig gebruik van de egalisatiereserve WWB (zie hierna)

Egalisatiereserve Wet Werk en Bijstand (WWB).	Stand per 1 januari 2006: € 338.714 Beslagen: € 0
Beschrijving doel : Egalisatiereserve voor budget WWB – I-deel. De raad heeft op 7 juli 2004 besloten om de komende jaren te werken met een soort buffer of reserve voor de WWB - I-deel. Uit deze reserve kunnen middelen worden onttrokken bij een eventueel tekort en omgekeerd kan de reserve worden gevoed met stortingen als gevolg van eventuele overschotten op het I-deel. Deze egalisatiereserve is destijds gevormd door de toen aanwezige reserve Sociale Vernieuwing te herbestemmen tot een "Egalisatiereserve WWB".	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
<p>In principe behoren jaarlijkse budgetten die in de begroting opgenomen worden voldoende te zijn voor het beleid dat wordt voorgestaan. De risico's worden veroorzaakt door de gehele budgettering van de uitkeringslasten (het I-deel van het Rijksbudget). Tekorten dienen uit eigen middelen te worden bijgepast. Ook het omgekeerde kan zich voordoen. In dit laatste geval kunnen overschotten binnen de eigen begroting worden aangewend. Onder meer om deze reden heeft de raad besloten om de komende jaren te werken met een soort buffer of reserve.</p> <p>Nu de ramingen van inkomsten en uitgaven voor de WWB - I-deel steeds nauwkeuriger worden vervalt grotendeels de noodzaak tot het aanhouden van een egalisatiereserve (hoewel de inkomstenkant van het WWB I-deel nog wel een onzekere factor blijft).</p> <p>Geheel anders ligt dat bij de Wmo (waar de WVG onderdeel van gaat uitmaken). Al meerdere keren is aangegeven dat de gemeente met de Wmo (met name de uitvoering van de huishoudelijke verzorging) een risico loopt. De ontwikkeling van inkomsten en uitgaven in de komende jaren is nog een 'black box'. Het is daarom raadzaam om voor de Wmo een soort risico-reserve aan te houden.</p> <p>In 2007 wordt de beleidsnota Wmo uitgebracht. Daarin zal op alle prestatievelden uit de Wmo beleid worden geformuleerd. De kans is groot dat hier eenmalige investeringen in Wmo-specifieke welzijnsvoorzieningen uit voortvloeien. Ook daarvoor zou dan deze reserve aangewend kunnen worden.</p> <p>Voorgesteld wordt de beide reserves WWB en WVG volledig op te laten gaan in een nieuwe 'reserve maatschappelijke dienstverlening'. Er is dan tevens geen sprake meer van een egalisatiereserve. Uiteraard blijft het mogelijk om met de nieuwe reserve schommelingen in de uitgaven voor WWB en WVG op te vangen.</p>	

Reserve inburgering nieuwkomers		Stand per 1 januari 2006: € 309.313 Beslagen: € 33.250
Beschrijving doel : Opvang van nieuwkomers.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Deze reserve staat niet meer in verhouding tot de omvang van de doelgroep. Voorgesteld wordt om deze reserve samen te voegen met de hiervoor genoemde reserves WWB en WVG in een nieuwe 'reserve maatschappelijke dienstverlening' .	
Stortingen:	Niet van toepassing	
Beschikkingen:	Incidentele uitgaven ten behoeve van de opvang van statushouders zouden mogelijk na voorstel hiervoor ten laste van deze nieuwe reserve maatschappelijke dienstverlening kunnen worden gebracht.	
Bijzonderheden:		

Reserve bijstandsvorderingen		Stand per 1 januari 2006: € 296.323 Beslagen: € 0
Beschrijving doel : Deze reserve is bij de jaarrekening 2003 gevormd. Als gevolg van de invoering van de WWB is de doorbetalingsverplichting aan het rijk van ontvangsten op bijstandsvorderingen per 31 december 2003 komen te vervallen. De gemeente behield nog wel de verhaalsmogelijkheid waartegenover geen doorbetaling meer aan het rijk behoeft plaats te vinden, dus een vrijval van schuld aan het rijk, waaruit de reserve is gevormd. Per 31 december 2003 zijn de bijstandsvorderingen gewaardeerd.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Het verloop van de bijstandsvorderingen van voor 2004 verwerken in de jaarrekeningen.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Jaarlijks kan een gedeelte van deze reserve vrij vallen ten gunste van de exploitatie aan de hand van de waardering per 31 december van het jaar in relatie met de werkelijk ontvangen bedragen.	
Opmerkingen:	Aan deze reserve wordt geen rente toegevoegd.	

Reserve jeugdvoorzieningen.		Stand per 1 januari 2006: € 18.997 Beslagen: € 21.500
Beschrijving doel : Het realiseren van jeugdvoorzieningen.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Realisatie jeugdvoorzieningen.	
Stortingen:	geen	
Beschikkingen:	Door de gemeenteraad te fiatteren investeringen overeenkomstig de doelstelling.	
Bijzonderheden:	<ul style="list-style-type: none"> - In de begroting is op de exploitatie een bedrag geraamd van € 5.000 met ingang van 2006 op basis van de Nota opgroeien in Dalfsen. - De beslaglegging betreft een voorstel aan de raad in de najaarsrapportage 2006. Na overnemen van het voorstel en het realiseren ervan is deze reserve leeg. 	

Egalisatiereserve riolering		Stand per 1 januari 2006: € 2.849.563 Beslagen: € 701.710
Beschrijving doel : Reservering ten laste van de jaarlijkse begroting voor toekomstige investeringen. Het beslag betreft investeringen voor de aanleg van riolering in het buitengebied en randvoorzieningen op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan 1999 – 2005.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Egalisatiereserve voor inkomsten en uitgaven riolering.	
Stortingen:	Positieve exploitatiesaldi.	
Beschikkingen:	Negatieve exploitatiesaldi en eventuele rioleringsinvesteringen (beschikkingen voor investeringen via het investeringsplan door de gemeenteraad goed te keuren).	
Bijzonderheden:	Voor 2007 staat het vaststellen van een integraal waterplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan op het programma. Beide elementen zijn van belang om op een goede wijze een berekening te maken van de noodzakelijke toekomstige tarieven, waarbij ook de hoogte en de inzet van de reserve riolering zal worden betrokken. De tarieven rioolrecht zijn sinds 2004 niet verhoogd.	

Egalisatiereserve reiniging		Stand per 1 januari 2006: € 1.364.330 Beslagen: € (zie bij opmerkingen)
Beschrijving doel : Egalisatiereserve om grote schommelingen in de kosten van inzameling en afvoer van afvalstoffen en dus tevens in de tarieven van de afvalstoffenheffing op te vangen.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Egalisatiereserve om grote schommelingen in de kosten van inzameling en afvoer van afvalstoffen en in de tarieven van de afvalstoffenheffing op te vangen.	
Stortingen:	Positieve exploitatiesaldi.	
Beschikkingen:	Negatieve exploitatiesaldi en eventuele reinigingsinvesteringen (beschikkingen voor investeringen via het investeringsplan door de gemeenteraad goed te keuren).	
Opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijks bij de begroting en de vaststelling van de tarieven bezien in hoeverre de reserve kan worden ingezet voor tariefsmatiging. - Bij de vaststelling van de begroting 2007 is door de raad op 13 november 2006 besloten deze egalisatiereserve in de komende jaren in te zetten voor tariefsmatiging. Hierbij staat een beleid voor ogen de reserve gedurende een periode van 10 jaar hiervoor in te zetten. 	

Reserve afkoopsom onderhoud graven Reserve afkoopsom altijddurend onderhoud graven	Stand per 1 januari 2006: € 212.321 Beslagen: € 0
Beschrijving doel : De door de nabestaanden t/m 2000 betaalde afkoopsommen voor het onderhoud van graven werden in deze reserve gestort. De rente over de reserves wordt gebruikt voor de exploitatie.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
In de raadsvergadering van 25 november 2002 is de beheersverordening begraafplaatsen Dalfsen 2003 vastgesteld. Onderhoudsrechten worden niet meer afzonderlijk in rekening gebracht en er is ook geen sprake meer van afkoop van onderhoud. Ten aanzien van in het verleden betaalde afkoopsommen die in de reserve zijn gestort is de raad in december 2003 geïnformeerd dat geen voorstel wordt gedaan voor terugbetaling over reeds betaalde gelden voor afkoop van onderhoud. Het onderhoud van de betreffende graven wordt gecontinueerd. Feitelijk kan de reserve dan ook worden opgeheven. Om de relatie met de begraafplaats te houden wordt voorgesteld deze reserve te herbenoemen in "reserve algemene begraafplaats Welsum", daar de afkoopsommen met name betrekking hebben op deze begraafplaats. Eventuele investeringen voor uitbreiding van begraafplaatsen zullen via het investeringsplan aan de raad worden voorgesteld. Wel dient rekening gehouden te worden met het in de exploitatie opgenomen bedrag voor rente van deze reserve (2007: € 10.616).	

Reserve stads- en dorpsvernieuwing	Stand per 1 januari 2006: € 85.798 Beslagen: € 64.679
Beschrijving doel : Ten behoeve van projecten gericht op behoud, herstel en verbetering, herinrichting of sanering van bebouwde komgedeelten van het gemeentelijk grondgebied.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging.
Stortingen:	Geen reguliere stortingen. Eventueel door de gemeenteraad aan te wijzen incidentele stortingen uit bijvoorbeeld rekeningsaldi.
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel door de gemeenteraad bij het jaarlijks investeringsplan aan te wijzen projecten.
Opmerkingen:	De reserve kan worden opgeheven na realisering van de beslaglegging die bestaat uit vervangen openbare verlichting.

Reserve woonwagendstandplaatsen	Stand per 1 januari 2006: € 5.268 Beslagen: € 0
Beschrijving doel : Reservering in het kader van de exploitatie van de woonwagendstandplaatsen.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
De definitieve overdracht van de woonwagendstandplaatsen in Nieuwleusen aan Woonstichting Vechthorst heeft plaatsgevonden. Deze reserve kan worden opgeheven.	

Reserve desintegratieschade overdracht woningbedrijf		Stand per 1 januari 2006: € 521.847 Beslagen: € 521.847
Beschrijving doel : "Papieren reserve". Tegenover deze reserve staan de geldleningen aan de Woonstichting Vechthorst.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Geen wijziging.	
Stortingen:	Geen.	
Beschikkingen:	Bij de jaarlijkse aflossing van de geldleningen worden de bedragen overgeheveld naar de reserve gemeentelijke huisvesting. In de raadsvergadering van 17 december 2001 is besloten de aflossingen op de verstrekte geldleningen in gelijke verhouding toe te rekenen aan de reserve volkshuisvesting en de reserve desintegratieschade overdracht woningbedrijf.	
Rente:	Deze reserve wordt bij de renteberekening buiten beschouwing gelaten.	
Bijzonderheden:	<ul style="list-style-type: none"> - In de raadsvergadering van 17 december 2001 heeft besluitvorming plaatsgevonden met betrekking tot het gebruik van de verkoopresultaten van de gemeentelijke woningen aan de Woonstichting Vechthorst. Het bovengenoemde beslag betreft de overboekingen naar de reserve gemeentelijke huisvesting bij de daadwerkelijke aflossingen van de geldleningen door de Woonstichting. - Als gevolg van de overboekingen naar de reserve gemeentelijke huisvesting zal in 2007 de reserve leeg zijn en kan deze worden opgeheven. 	

Volkshuisvesting overdracht woningbedrijf		Stand per 1 januari 2006 : € 8.294.511 Beslagen: € 8.294.511
Beschrijving doel : "Papieren reserve". Tegenover deze reserve staat het restant van de geldlening aan de Woonstichting Vechthorst. Bij de jaarlijkse aflossingen van de geldleningen door de Woonstichting worden deze bedragen overgeboekt naar de reserve Volkshuisvesting.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Geen wijziging.	
Storting:	Geen.	
Beschikkingen:	Bij de jaarlijkse aflossing van de geldlening door de Woonstichting worden deze bedragen overgeheveld naar de reserve Volkshuisvesting. In de raadsvergadering van 17 december 2001 is besloten de aflossingen op de verstrekte geldleningen in gelijke verhouding toe te rekenen aan de reserve Volkshuisvesting overdracht woningbedrijf en de reserve Desintegratieschade overdracht woningbedrijf.	
Rente:	Deze reserve wordt bij de renteberekening buiten beschouwing gelaten.	
Bijzonderheden:	<ul style="list-style-type: none"> - Het bovengenoemde beslag betreft de genoemde overboekingen naar de reserve Volkshuisvesting bij de daadwerkelijke aflossingen van de geldleningen door de Woonstichting. - Nadat de geldleningen door de Woonstichting volledig zijn afgelost (2024), zal gezien de gekozen systematiek de (papieren) reserve Volkshuisvesting overdracht woningbedrijf leeg zijn en kan de reserve worden opgeheven. 	

Reserve Volkshuisvesting	Stand per 1 januari 2006: € 1.606.041 Beslagen: € 587.232
Beschrijving doel : Bestemd voor zaken die (nauw) verband houden met de volkshuisvesting in brede zin. Een zekere relatie met uitgaven waarvan degenen profiteren die aangewezen zijn op de sociale woningbouw ligt hierbij voor de hand.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging.
Stortingen:	Bij de jaarlijkse aflossing van de geldleningen door de Woonstichting vindt overboeking plaats vanuit de reserve Volkshuisvesting overdracht woningbedrijf. De jaarlijks te ontvangen aflossingen op de geldleningen worden t/m 2007 in gelijke verhouding toegerekend aan deze reserve en de reserve desintegratieschade overdracht woningbedrijf. Na 2007 alleen nog aan de reserve volkshuisvesting.
Beschikkingen:	Door de gemeenteraad aan te wijzen investeringen overeenkomstig de doelstelling van de reserve.
Rente:	Overeenkomstig de besluitvorming in de gemeenteraadsvergadering van 17 december 2001 toevoegen aan de reserve.
Bijzonderheden:	<ul style="list-style-type: none"> - In de raadsvergadering van 17 december 2001 heeft besluitvorming plaatsgevonden met betrekking tot het gebruik van de verkoopresultaten van de gemeentelijke woningen. In 2004 zijn prestatieafspraken gemaakt met Woonstichting Vechthorst. Belangrijk onderdeel hiervan is dat de verplichting die opgelegd was in artikel 17 van de verkoopakte (10% afdracht van de verkoopresultaten) met ingang van 1 januari 2004 is losgelaten. - Met betrekking tot de besteding van de reserve zijn in het raadsvoorstel de volgende voorbeelden gegeven: grondprijsverlaging voor sociale woningbouw, het maken van een volkshuisvestingsplan, duurzaam bouwen, renovatie van straten, groenvoorzieningen –eventueel rioleringen- gesitueerd in de onmiddellijke omgeving van woningen in de sociale woningbouw. - Het saldo van de reserve Volkshuisvesting overdracht woningbedrijf (€ 8.294.511) zal uiteindelijk in 2024 geheel zijn toegevoegd aan de reserve Volkshuisvesting.

Egalisatie btw-compensatiefonds (bcf)	Stand per 1 januari 2006: € 2.361.430 Beslagen: € 2.226.904
Beschrijving doel : De nadelige effecten van de invoering van het btw-compensatiefonds afdekken.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Geen wijziging.
Stortingen:	Niet van toepassing.
Beschikkingen:	Het jaarlijks te onttrekken bedrag wordt afgebouwd met € 70.000 per jaar. Bij de mei-circulaire 2006 is aangegeven dat de structurele korting in 2003 op het gemeentefonds voor de invoering van het btw-compensatiefonds op basis van de nacalculatie landelijk € 300 miljoen te laag is geweest. Dit betekent dat er een inhaalslag voor de jaren 2003 t/m 2006 plaats vindt. Deze inhaalslag wordt gespreid over de jaren 2006 t/m 2009. Bij de voorjaarsnota 2006 is besloten deze inhaalslag (totaal € 958.000) ten laste van deze reserve te brengen. In 2006 wordt € 142.000 verrekend en in de jaren 2007 t/m 2009 € 272.000 per jaar. Deze inhaalslag staat los van de structurele korting van € 370.000 per jaar met ingang van 2007. De structurele korting is bij de besluitvorming ten aanzien van de voorjaarsnota 2006 opgenomen in de meerjarenbegroting.
Bijzonderheden:	<p>De voeding van deze egalisereserve heeft in 2003 plaatsgevonden door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Storting van de fictieve uitname uit het gemeentefonds in 2003. Het BTW-compensatiefonds is in 2003 in werking getreden. BTW op investeringen en uitgaven die samenhangen met overheidstaken, kunnen gedeclareerd worden bij het BTW-compensatiefonds. Deze BTW is niet langer een kostenpost voor de gemeente. Vanuit het rijk gezien vond deze operatie budgettair neutraal plaats: de gemeenten werden gekort via het gemeentefonds (voor onze gemeente gaat het hierbij op jaarbasis om een bedrag van ruim € 1,5 miljoen). Omdat gemeenten het "lasten en baten"-stelsel toepassen wordt het voordeel voor zover dat betrekking heeft op investeringen, pas op termijn in volle omvang zichtbaar. Ter compensatie hiervan heeft het rijk de korting op het gemeentefonds in 2003 nog niet toegepast. In onze gemeente is dit bedrag gestort in de egalisereserve BTW-compensatiefonds. - Bij de nota reserves en voorzieningen zijn de reserves en voorzieningen geschoond van het BTW-deel. De beschikbaar komende bedragen zijn overgeheveld naar de egalisereserve BTW-compensatiefonds. <p>Bij de voorjaarsnota 2004 is in het kader van de ombuigingen vastgesteld dat een structurele onttrekking (geraamd € 526.484 begroting 2004) uit het BTW-compensatiefonds gezien de omvang van de reserve niet vol te houden is. Omdat er geen voeding van de reserve meer plaatsvindt, zou de reserve in 6 jaar opgesoupeerd zijn, waarna de begroting een structureel gat te zien geeft van € 526.484. Daarom is besloten de jaarlijkse onttrekking af te bouwen met een cumulatief bedrag van € 70.000 per jaar. Hierbij is aansluiting gezocht bij het voordeel op kapitaallasten van investeringen, doordat BTW op investeringsuitgaven gedeclareerd kan worden bij het BTW-compensatiefonds. Door de bij beschikkingen genoemde inhaalslag en de jaarlijkse onttrekking zal de reserve in 2012 nagenoeg leeg zijn, waarna deze kan worden opgeheven.</p>

Reserve chronisch zieken/gehandicapten		Stand per 1 januari 2006: € 24.127 Beslagen: € 39.376
Beschrijving doel : De raad heeft bij de voorjaarsnota 2005 besloten het bedrag dat aan de algemene uitkering gemeentefonds is toegevoegd aan te wenden voor een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten. Bij de najaarsnota 2005 is besloten de uitkeringen 2005 en 2006 aan de doelgroep in één keer uit te betalen in 2006. Om dit administratief juist te kunnen verwerken moest op grond van de Begrotingsvoorschriften hiervoor een reserve worden gevormd.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Aan doelgroep chronisch zieken/gehandicapten een financiële bijdrage te geven .	
Storingen:	Geen.	
Beschikkingen:	Bijdrage aan doelgroep.	
Bijzonderheden:	Na het verstrekken van de uitkeringen 2005 en 2006 kan deze reserve worden opgeheven en het eventuele overschot kan dan worden toegevoegd aan de algemene reserve.	

Reserve incidentele middelen (knelpuntenpot)		Stand per 1 januari 2006: € 111.328 Beslagen: € 39.376
Beschrijving doel : De reserve is ingesteld bij de voorjaarsnota 2004 waarbij een bedrag van € 250.000 uit de algemene reserve is gehaald om incidentele knelpunten op te kunnen lossen.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Doel:	Oplossen van incidentele knelpunten.	
Storingen:	Geen.	
Beschikkingen:	Door de gemeenteraad te fiatteren bedragen overeenkomstig de doelstelling.	
Bijzonderheden:	Na afronding van de beslagen kan deze reserve worden opgeheven en het restant worden toegevoegd aan de algemene reserve.	

Reserve decentralisatie huisvesting onderwijs		Stand per 1 januari 2006: € 456.007 Beslagen: € 198.151
Beschrijving doel : Eind 2003 is door de raad het Integraal Huisvestingsplan voor de scholen vastgesteld. Dit plan geeft de mogelijkheid om de komende jaren met de nodige investeringen, die op het investeringsprogramma worden opgenomen, de scholen up to date te houden. In september 2005 heeft de raad besloten de nog bestaande reserve voor het onderwijs in te zetten voor het aanbrengen van voorzieningen aan de scholen in het kader van arbo- en brandveiligheid.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:		
Bij het beschikbaar stellen van de middelen voor arbo- en brandveiligheid is aangegeven dat, nadat alle voorzieningen gerealiseerd zijn, besluitvorming zou plaats vinden over de bestemming van het restant van de reserve. De gehele operatie van aanbrengen voorzieningen aan de scholen is in de afrondingsfase. In 2007 kan de definitieve balans worden opgemaakt.		

Grondexploitatie (reserves en voorzieningen).

Algemene reserve grondbedrijf	Stand per 1 januari 2006: € 5.921.776 Beslagen: € 220.000
Beschrijving doel : Buffer voor het opvangen van risico's in het kader van de grondexploitatie.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Buffer voor het opvangen van risico's in het kader van de grondexploitatie.
Stortingen:	De winst bij het afsluiten van winstgevendende complexen.
Beschikkingen:	Afdekken van verliezen in het kader van de grondexploitatie.
Bijzonderheden:	Voor de grenzen ten aanzien van de omvang van de algemene reserve grondexploitatie wordt verwezen naar paragraaf 3.2.3. van de nota reserves en voorzieningen.

Reserve dorpsuitleg	Stand per 1 januari 2006: € 3.760.285 Beslagen: € 1.028.355
Beschrijving doel : Per m2 verkochte bouwgrond wordt een bedrag in deze reserve gestort. Deze stortingen bedragen: € 25,00 per m2 voor bouwkavels woningbouw, en € 7,50 per m2 voor bouwkavels bedrijventerrein. Ook wordt wanneer de specifieke situatie zich daarvoor leent via de Exploitatieverordening bedragen aan exploitanten doorberekend.	
Deze reserve is ingesteld om middelen te genereren voor bovenwijkse voorzieningen. Voorbeelden zijn de reconstructie van de Rondweg, de aanleg van de stationslocatie, de nieuwbouw van de gemeentewerf/brandweerkazerne in Nieuwleusen. In al deze gevallen is een deel van de investering gedekt door een bijdrage uit deze reserve.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik reserve:	
Doel:	Reserve voor bovenwijkse voorzieningen.
Stortingen:	Verkoop van bouwgrond (zowel t.b.v. woningbouw als voor bedrijfsvestigingen) vindt jaarlijks plaats. Daarom is er een voortdurende voeding van dit fonds.
Beschikkingen:	Ten bate van investeringen, welke niet binnen het plan zijn gelegen, maar wel een direct verband hebben met het betreffende plan.
Bijzonderheden:	Het is op dit moment niet goed duidelijk wat nu precies onder een bovenwijkse voorziening moet worden verstaan. In 2007 wordt een uitwerking gemaakt van het begrip bovenwijkse voorziening. Daarmee wordt sturing gegeven aan het doel en het beschikbaar stellen van gelden uit dit fonds (de beslagen).

Voorziening te verwerken verlies Posthoornweg	Stand per 1 januari 2006: € 151.872 Beslagen:
Beschrijving doel : Voorziening voor verwacht verlies Industrierrein Posthoornweg West.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening:	
Doel:	Voorziening voor verwacht verlies industrierrein Posthoornweg West.
Stortingen:	Bij vaststelling jaarlijkse exploitatie-opzet ten laste van de algemene reserve voor grondexploitatie.
Beschikkingen:	Op het moment dat het verlies wordt genomen (afsluiting complex).

Voorziening te verwerken verlies Lemelerveld Centrum	Stand per 1 januari 2006: € 100.000 Beslagen:
Beschrijving doel : Voorziening voor verwacht verlies Lemelerveld Centrum	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening:	
Doel:	Voorziening voor verwacht verlies Lemelerveld Centrum.
Stortingen:	Bij vaststelling jaarlijkse exploitatie-opzet ten laste van de algemene reserve voor grondexploitatie.
Beschikkingen:	Op het moment dat het verlies wordt genomen (afsluiting complex).

Voorziening te verwerken verlies Eshuis	Stand per 1 januari 2006: € 975.215 Beslagen:
Beschrijving doel : Voorziening voor verwacht verlies Eshuis. Het perceel wordt betrokken bij de ontwikkeling van het Waterfront.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening:	
Doel:	Voorziening voor verwacht verlies Eshuis.
Stortingen:	Bij vaststelling jaarlijkse exploitatie-opzet ten laste van de algemene reserve voor grondexploitatie.
Beschikkingen:	Op het moment dat het verlies wordt genomen (afsluiting complex)

Vorzieningen.

Voorziening WWB – W-deel		Stand per 1 januari 2006: € 145.300 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor scholing en activeringsbudgetten vanuit de rijksbijdragen Wet Inschakeling Werkzoekenden.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	Inzetten voor scholing en activering vanuit de rijksbijdragen Wet Inschakeling Werkzoekenden.	
Stortingen:	Overschotten op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Beschikkingen:	Tekort op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Bijzonderheden:	Niet gebruikte budgetten dienen uiteindelijk terug betaald te worden aan het rijk of te worden ingezet in volgende jaren.	

Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen		Stand per 1 januari 2006: € 1.142.571 Beslagen: €
Beschrijving doel : Jaarlijks wordt 1/10 deel van het totaal van de kosten voor groot onderhoud van de komende 10 jaar in de voorziening gestort. De werkelijke kosten worden ten laste van de voorziening gebracht. Hierbij werd tot en met 2003 geen rekening gehouden met het aanwezige saldo van de voorziening. Bij de ombuigingsoperatie 2004 (voorjaarsnota 2004) is besloten de jaarlijkse dotatie met 20% te verminderen. Dit omdat op middellange termijn voorzien werd dat door het afstoten van gebouwen en nieuwbouw er sprake zal zijn van een jong gebouwenbestand.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening:		
Doel:	Voorziening voor groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, exclusief de onderwijsgebouwen.	
Stortingen:	Via de jaarlijkse begroting, op basis van de jaarlijks bijgestelde onderhoudsplanningen. Bij de jaarlijkse storting wordt uitgegaan van het gemiddelde benodigd bedrag voor de komende 10 jaar, waarbij rekening wordt gehouden met het saldo in de voorziening.	
Beschikkingen:	Ten behoeve van het jaarlijks groot onderhoud. Indien gebouwen niet meer in het bezit/gebruik zijn van de gemeente, valt de daarmee samenhangende getroffen voorziening vrij.	
Bijzonderheden:	In 2008 zal er een totaal visie opgesteld worden omtrent de dan nog in bezit zijnde gemeentelijke gebouwen, waarbij ook de noodzakelijke omvang van deze voorziening zal worden betrokken alsmede de omvang van de jaarlijkse dotatie.	

Voorziening wethouderspensionen		Stand per 1 januari 2006: € 790.440 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor pensioenverplichtingen ten behoeve van wethouders.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	Het kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen ten behoeve van (ex-)wethouders die nog geen 65 jaar zijn.	
Stortingen:	Op basis van jaarlijkse (aangepaste) actuariële berekeningen wordt de jaarlijkse storting bepaald ten laste van de exploitatie.	
Beschikkingen:	Na het bereiken van de 65-jarige leeftijd door de (ex-)wethouders. Ook kunnen oud-wethouders de gevormde pensioenrechten opeisen bijvoorbeeld bij een pensioenbreuk.	
Bijzonderheden:	Jaarlijks wordt per 31 december de noodzakelijke hoogte van de voorziening bepaald op basis van actuariële berekeningen. Hierbij moet op grond van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers rekening gehouden worden met het indexatiepercentage dat het ABP vaststelt.	

Voorziening pensioen gewezen wethouders		Stand per 1 januari 2006: € 349.125 Beslagen: €
Beschrijving doel : Deze voorziening is gevormd uit het saldo van de jaarrekening 2002 ten behoeve van de uitkeringen aan gewezen wethouders of hun nabestaanden, waardoor voor deze groep geen bedrag meer behoeft te worden opgenomen in de jaarlijkse exploitatie.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	Het uitkeren van pensioenen aan gewezen wethouders of hun nabestaanden.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Jaarlijkse uitkeringen aan gewezen wethouders of hun nabestaanden.	
Bijzonderheden:	Periodiek moet worden beoordeeld of de in 2003 gedane aannames voor de berekening van de hoogte van de voorziening nog actueel zijn.	

Voorziening gewenningsbijdrage sportverenigingen		Stand per 1 januari 2006: € 16.983 Beslagen: € 16.983
Beschrijving doel : Bij raadsbesluit van 20 december 2004 is besloten het gymnastieklokaal Pleijendal af te stoten en de gebruikers (sportverenigingen) gedurende 4 jaar te compenseren voor de hogere lasten van het huren van De Trefkoele. Voor deze compensatie is de voorziening gevormd.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	V.m. gebruikers van gymnastieklokaal Pleijendal gedurende een periode van 4 jaar compensatie geven voor de hogere huurlasten.	
Stortingen:	Niet van toepassing.	
Beschikkingen:	Jaarlijks aflopende compensatie voor hogere huurlasten (maximaal 4 jaar).	
Bijzonderheden:	2005 was het eerste jaar waarover compensatie is verleend..	

Voorziening traject oudkomers		Stand per 1 januari 2006: € 39.362 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor inburgering van oudkomers.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	Inzetten voor inburgeringsactiviteiten voor oudkomers vanuit de rijksbijdragen.	
Stortingen:	Overschotten op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Beschikkingen:	Tekort op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Bijzonderheden:	Niet gebruikte budgetten dienen uiteindelijk terug betaald te worden aan het rijk of te worden ingezet in volgende jaren.	

Voorziening tijdelijke stimuleringsregeling uitstroom		Stand per 1 januari 2006: € 15.887 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor stimuleren uitstroom uit Wet Werk en Bijstand vanuit de rijksbijdrage Tijdelijke stimuleringsregeling bevordering uitstroom.		
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :		
Doel:	Stimuleren van uitstroom vanuit de rijksbijdrage Tijdelijke stimuleringsregeling bevordering uitstroom.	
Stortingen:	Overschotten op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Beschikkingen:	Tekort op de jaarlijkse rijksbijdrage.	
Bijzonderheden:	Niet gebruikte budgetten dienen uiteindelijk terug betaald te worden aan het rijk of te worden ingezet in volgende jaren.	

Voorziening reconstructiedoelen gebiedsplannen	Stand per 1 januari 2006: € 43.308 Beslagen: €
Beschrijving doel : Van de provincie Overijssel is een bijdrage ontvangen in 2005 voor reconstructiedoelen gebiedsplannen Dalmsholte en Grensweg.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :	
Doel:	Inzetten voor de gebiedsplannen Dalmsholte en Grensweg.
Stortingen:	Niet van toepassing.
Beschikkingen:	Uitgaven voor gebiedsplannen Dalmsholte en Grensweg..
Bijzonderheden:	Niet gebruikte budgetten dienen uiteindelijk terug betaald te worden aan de provincie of te worden ingezet in volgende jaren.

Voorziening Wmo invoeringssubsidie	Stand per 1 januari 2006: € 50.000 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor invoering Wmo vanuit de provinciale bijdrage.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :	
Doel:	Inzetten voor invoeringskosten Wmo vanuit de provinciale bijdrage.
Stortingen:	Niet van toepassing.
Beschikkingen:	Invoeringskosten Wmo.
Bijzonderheden:	Van de provincie is in 2005 een bijdrage ontvangen voor de kosten van invoering Wmo.

Voorziening stimuleringsregeling vrijwilligers	Stand per 1 januari 2006: € 25.063 Beslagen: €
Beschrijving doel : Voorziening voor het stimuleren van vrijwilligerswerk vanuit de rijksbijdrage stimuleringsregeling vrijwilligers.	
Voorstel t.a.v. toekomstig gebruik voorziening :	
Doel:	Inzetten voor het stimuleren van vrijwilligers vanuit de rijksbijdrage.
Stortingen:	Overschotten op de jaarlijkse rijksbijdrage.
Beschikkingen:	Tekort op de jaarlijkse rijksbijdrage.
Bijzonderheden:	Niet gebruikte budgetten dienen uiteindelijk terug betaald te worden aan het rijk of te worden ingezet in volgende jaren.

Bijlage 2 Overzicht van reserves en voorzieningen begroting 2007

Nummer	Naam reserve / voorziening	Saldo per 01-01-06	5% rente toevoeging	Vermeer- deringen	Verminder- ingen
	Algemene reserve				
0.980000	Algemene reserve	5.418.653	1.423.873	1.395.132	2.792.138
	Totaal algemene reserve	5.418.653	1.423.873	1.395.132	2.792.138
	Bestemmingsreserves				
0.980008	Gemeentelijke huisvesting	11.947.722	215.059	990.274	
0.980009	Brandweerkazerne en gemeentewerf			1.520.000	
0.980040	Ziekte- en ongevalrisico	68.122	1.226	171.674	171.674
0.980060	Automatisering	203.500	3.663		
0.980076	Organisatieontwikkeling	211.827	3.813		215.640
0.980077	Flexibele beloning (FPU)	30.708	553		
0.980080	Plattelandsontwikkeling	185.078	3.331		114.108
0.980225	Parkeerfonds	19.314	348		
0.980240	Egalisatie wegen	4.826.634	86.879	400.000	827.433
0.980250	Reconstr. Burg.Backxlaan-Zuid	34.222	616		34.838
0.980270	Rijwielpaden	30.963	557		
0.980300	Afkoopsom aandelen nv GAZO	2.722.681			
0.980350	WMO gelden	7.320.012	131.760		1.021.875
0.980500	Herstructurering openbaar groen	124.151	2.235		21.902
0.980520	Beeldende kunst	183.857	3.309		45.411
0.980531	Privatisering zwembaden	208.726	3.757		
0.980610	Egalisatie WVG	448.355	8.070		
0.980620	Egalisatie WWB	332.724	5.989		
0.980625	Bijstandsvorderingen	296.323	5.334		
0.980690	Jeugdvoorzieningen	18.661	336	5.000	
0.980700	Egalisatie riolering	2.799.178	50.385	162.949	
0.980710	Egalisatie reiniging	1.340.206	24.124		18.664
0.980720	Afkoopsom onderhoud graven	208.493			
0.980721	Afksom altijd. onderh. graven	3.828			
0.980800	Stads-dorpsvernieuwing gelden	84.281	1.517		85.798
0.980830	Woonwagenstandplaatsen	5.175	93		5.268
0.980840	Desint. schade overdracht woningbedr.	521.847			374.369
0.980850	Volkshuisv. overdracht woningbedrijf	8.294.511			374.369
0.980852	Volkshuisvesting	1.577.643	28.398	374.369	596.675
0.980853	Egalisatie btw-compensatiefonds (bcf)	2.319.676	41.754		528.484
0.980601	Inburgering nieuwkomers	303.844	5.469		
0.980602	Chronisch zieken/gehandicapten	23.700	427		
0.981980	Nog te betalen bedragen (knelpunten)	111.328	2.004		113.332
		46.807.291	631.007	3.624.266	4.549.841
	Onderwijs				
0.980460	Decentralisatie huisvesting onderwijs	447.944	8.063		
0.980470	Glas/calamiteit b.s./gymlokaal				
		447.944	8.063		
	Grondexploitatie				
0.990000	Algemene reserve grondbedrijf	5.468.781	452.995		220.000
0.991000	Onbelaste reserve dorpsuitleg	3.693.796	66.488		400.000
		9.162.577	519.483		620.000
	Voorzieningen				
0.980680	WIW/Soc.activering	145.300			145.300
0.981920	Groot onderhoud gem. gebouwen	1.142.571		110.712	110.712
0.981930	Wethouderspensiolen	790.440		100.000	
0.981940	Pensioen gewezen wethouders	349.125			50.000
0.981990	Kap. Gewenning bijdrage sportver.	16.983			7.000
0.981992	Traject oudkomers	39.362			39.362
0.981993	Tijdelijke stimreg uitstroom	15.887			15.887
0.981994	Reconstructie	43.308			43.308
0.981996	WMO invoeringssubsidie	50.000			50.000
0.981997	Stimuleringsregeling vrijwilligers	25.063			25.063
		2.618.039		210.712	486.632
	Grondexploitatie				
0.995011	Te verwerken verlies Postweg	151.872			
0.995012	Te verwerken verlies Lveld Centrum	100.000			
0.995013	Te verwerken verlies Eshuis	975.215			
		1.227.087			
	TOTAAL GENERAAL	65.681.591	2.582.426	5.230.109	8.448.611

Nummer	Saldo per 31-12-06	5% rente toevoeging	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo per 31-12-07
0.980000	5.445.519	1.543.878		1.541.695	5.447.702
	5.445.519	1.543.878		1.541.695	5.447.702
0.980008	13.153.055	184.143	949.892		14.287.089
0.980009	1.520.000	76.000		114.000	1.482.000
0.980040	69.348	971			70.319
0.980060	207.163	2.900			210.064
0.980076				30.000	-30.000
0.980077	31.261	438			31.699
0.980080	74.302	1.040			75.342
0.980225	19.661	275			19.936
0.980240	4.486.080	62.805	400.000	823.330	4.125.555
0.980250					
0.980270	31.520	441			31.961
0.980300	2.722.681				2.722.681
0.980350	6.429.897	90.019		1.674.875	4.845.040
0.980500	104.483	1.463			105.946
0.980520	141.756	1.985		1.200	142.540
0.980531	212.483	2.975			215.458
0.980610	456.425	6.390			462.815
0.980620	338.714	4.742			343.456
0.980625	301.657	4.223			305.880
0.980690	23.997	336	5.000		29.333
0.980700	3.012.512	42.175	190.516		3.245.203
0.980710	1.345.666	18.839	74.624		1.439.129
0.980720	208.493				208.493
0.980721	3.828				3.828
0.980800	0				0
0.980830					
0.980840	147.478			147.478	0
0.980850	7.920.142			374.369	7.545.773
0.980852	1.383.735	19.372	374.369	355.000	1.422.476
0.980853	1.832.946	25.661		588.484	1.270.123
0.980601	309.313	4.330			313.643
0.980602	24.127	338			24.464
0.981980					
	46.512.723	551.861	1.994.401	4.108.736	44.950.249
0.980460	456.007	6.384			462.391
0.980470					
	456.007	6.384			462.391
0.990000	5.701.776	467.413			6.169.189
0.991000	3.360.285	47.044			3.407.329
	9.062.060	514.457			9.576.518
0.980680					
0.981920	1.142.571		100.000		1.142.571
0.981930	890.440				990.440
0.981940	299.125				299.125
0.981990	9.983				
0.981992					
0.981993					
0.981994					
0.981996					
0.981997					
	2.342.119		100.000		2.432.136
0.995011	151.872				151.872
0.995012	100.000				100.000
0.995013	975.215				975.215
	1.227.087				1.227.087
	65.045.515	2.616.581	2.094.401	5.650.431	64.096.083

Bijlage 3 **Uitgangspunten nota reserves en voorzieningen 2003.**

In 2003 zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld voor de wijze waarop met reserves en voorzieningen om zal worden gegaan.

- 1. Een duidelijke en overzichtelijke indeling van de reserves en voorzieningen.** Dit betekent onder andere dat het aantal reserves en voorzieningen beperkt blijft tot de hoogst noodzakelijke. Reserves en voorzieningen dienen onderbouwd te worden. De doelstelling dient helder te zijn, de noodzakelijke omvang alsmede de wijze (en omvang) van stortingen en beschikkingen. Indien er teveel potjes ontstaan (en tot een te grote omvang), bestaat het gevaar dat er onnodig beslag wordt gelegd op gemeenschapsgelden.
Deze nota vormt de start van het genoemde uitgangspunt. Echter ook voor toekomstige nieuwe reserves en voorzieningen zal dit uitgangspunt gelden.
- 2. Instellen nieuwe reserves en voorzieningen.**
Indien zich de noodzaak voordoet nieuwe reserves en voorzieningen in te stellen, gebeurt dit bij besluit van de gemeenteraad. Het budgetrecht ligt namelijk bij de gemeenteraad.
- 3. Toevoeging en aanwending reserves.**
In de begroting wordt een zo reëel mogelijk beeld gegeven van de toevoegingen en beschikkingen over de reserves in een bepaald jaar. Nieuwe toevoegingen en onttrekkingen worden in principe alleen via tussentijdse rapportages (in de huidige situatie: de voorjaarsnota en de najaarsnota) tot stand gebracht. Toevoeging en aanwending van reserves gebeurt bij besluit van de gemeenteraad.
- 4. Toevoeging en aanwending voorzieningen.**
Zoals in hoofdstuk 2 al is vermeld, moet een voorziening de omvang hebben van de betreffende verplichting (of risico). De voeding van de voorzieningen vindt plaats via de exploitatie, maar de onttrekkingen geschieden rechtstreeks ten laste van de voorziening.
Vanuit dit startpunt is duidelijk dat toevoegingen aan voorzieningen in ieder geval een besluit van de gemeenteraad vereisen (normaal gesproken via de begroting of een wijziging daarop).
- 5. Het reservebeleid dient regelmatig te worden geëvalueerd.** Dit dient in ieder geval te gebeuren aan het begin van een nieuwe raadsperiode. Ook tussentijds kan hiertoe aanleiding bestaan (bijvoorbeeld door aanpassing van regelgeving). Bij de jaarlijkse begroting en in de jaarrekening wordt verder aandacht besteed aan het reservebeleid. Bij de inwerkingtreding van de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften gebeurt dit in ieder geval al in de paragraaf "weerstandsvormogen". Verder kan van jaar tot jaar bekeken worden in hoeverre het wenselijk of zelfs noodzakelijk is over te gaan tot vorming van een bestemmingreserve voor een bepaald doel of tot gehele of gedeeltelijke opheffing van bepaalde bestemmingsreserves.
- 6. Rentebeleid.**
Het is van belang voor het gebruik van eigen vermogen (reserves) en voorzieningen rente te berekenen. Indien dit niet gebeurt, zijn de reserves en voorzieningen in feite geblokkeerd en niet vrij aanwendbaar. Op het moment dat er beschikt zou worden over de reserves en voorzieningen ontstaat er dan namelijk een "gat" in de begroting.
Jaarlijks wordt bij het opmaken van de uitgangspunten voor de begroting het rentepercentage vastgesteld voor de bespaarde rente over reserves en voorzieningen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de gemiddelde rente van langlopende geldleningen (looptijd 25 jaar).
Met het vaststellen dat er rente wordt berekend voor het gebruik van reserves en voorzieningen zijn we er echter nog niet. Ook moet besloten worden, wat de bestemming is van deze rente. In het verlengde van wat hierboven is vermeld ten aanzien van geblokkeerde reserves en voorzieningen en het gat in de begroting dat hierbij kan ontstaan, is het van belang de rente in principe niet voor structurele uitgaven in te zetten.
Besloten is het volgende beleid te hanteren:
 - i. rente over bestemmingsreserves, algemene reserve en de voorzieningen wordt toegevoegd aan de algemene reserve (tenzij anders is vermeld bij de beschrijving van de bedoelde reserve), voorzover het rentepercentage boven het inflatiepercentage ligt. Aan de bedoelde reserves vindt rente toevoeging tot het inflatiepercentage plaats. Bij de voorzieningen gebeurt dit alleen als de voorziening niet op peil is.
 - j. Als overgangssituatie wordt in 2003 nog € 199.652 van de rente ten gunste van de exploitatie gebracht. Dit bedrag wordt tot en met 2010 met € 28.522 per jaar afgebouwd.
 - k. In paragraaf 4.2. van deze notitie wordt een voorstel gedaan ten aanzien van de omvang van de algemene reserve. Indien de daar genoemde grens is bereikt zijn de aan de algemene reserve toe

te voegen rentebedragen beschikbaar voor incidentele uitgaven. Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting gezien, hoe deze bedragen aangewend worden.

- l. Rente over de algemene reserve en de voorzieningen grondexploitatie wordt toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Rente over de reserves dorpsuitleg wordt tot het inflatiepercentage toegevoegd aan de reserves, het restant aan de algemene reserve grondexploitatie.
- m. Rente over de reserve afkoopsom aandelen NV GAZO (extern belegd) komt ten gunste van de exploitatie.

In grote lijnen betekent het voorgaande een continuering van het beleid ten aanzien van de renteberekening voor reserves en voorzieningen. De bestemming van deze rente verandert echter voor een deel wel (algemene reserve). In het kader van de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften zal de wijze van verantwoording van de rente in de rekening van baten en lasten verder dienen te worden gewijzigd. De rentetoevoeging zal moeten worden gezien als een bestemming van het (financieel) resultaat.

Omvang algemene reserves in relatie tot risico's

Algemene reserve

Voor de gemeente Dalfsen is geen sprake van een bijzonder risicoprofiel in vergelijking met gemeenten van vergelijkbare omvang.

De omvang van de algemene reserve zou voor wat betreft de algemene exploitatie van de gemeente bepaald kunnen worden op 10% van de jaarlijkse omzet (exclusief grondexploitatie).

Gezien de (in 2003 recente) herindeling en mogelijk daarmee samenhangende risico's en het feit dat tot en met 2009 een deel van de algemene reserve niet vrij is te besteden, omdat de rentebaten in de exploitatie worden meegenomen, is in 2003 besloten in deze eerste raadsperiode (tot en met 2006) dit percentage vast te stellen op 15. Dit betekent dat bij het zakken onder dit niveau, aanvulling dient plaats te vinden en bij het overschrijden van dit niveau overschotten en meevallers (bijvoorbeeld) kunnen worden aangewend voor incidentele uitgaven.

Om niet elk jaar een andere omvang van de algemene reserve te hoeven bepalen, is uit praktische overwegingen uitgegaan van het gemiddelde van de meerjarenramingen 2003 – 2006.

Afgerond leidt dit tot bij de genoemde 15% tot een grens van € 5 miljoen.

Uitgangspunt is dit bedrag te hanteren in de raadsperiode tot 2006.

Algemene reserve (grondexploitatie)

Aangezien de regels voor de omvang van het noodzakelijk geachte weerstandsvermogen pragmatisch en eenvoudig te hanteren moeten zijn, is in 2003 besloten voor de omvang van de algemene reserve grondexploitatie jaarlijks het volgende uitgangspunt te hanteren:

- Onderhanden werken (in exploitatie genomen gronden): 15 % van de (volgens de exploitatieprognoses) per complex (op enig moment) verwachte maximale positieve boekwaarde. In de nota 2003 is voor deze berekening uitgegaan van de boekwaarde van het complex per eind 2001 vermeerderd met 50% van de nog te maken kosten.
- Overige gronden (gronden zonder kostprijsberekening en overige percelen): 15 % van de boekwaarde. Afwijkingen zijn mogelijk op basis van hogere risico's of omvangrijke ingenomen grondpositie, met (stellige) voornemens voor toekomstige exploitatie.
- Voorzieningen voor verwachte verliezen: deze worden op de boekwaarde van de gronden in mindering gebracht.

Voornoemde 15 % is gebaseerd op 2½ jaar rente van 6%.

Verder is het uitgangspunt in de komende jaren de noodzakelijke omvang van de algemene reserve voor grondexploitatie overeenkomstig de hiervoor beschreven methode te bepalen. Verschillen tussen de werkelijk aanwezige reserve en de gewenste reserve worden verrekend met de algemene reserve (algemene exploitatie) van de gemeente. Er worden geen (rechtstreekse) claims op de algemene reserve grondexploitatie gelegd, die geen relatie hebben met de grondexploitatie.